

Hvorledes behandles forældre-
myndighedssager, hvor den ene
forælder har forvoldt den anden
forælders død?

CAMILLA TOFT MADSEN

Titelblad:

Kandidatspecialets titel: Hvorledes behandles forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død?

In English: How are custody cases processed when one of the parents has caused the other's death?

Udarbejdet af: Camilla Toft Madsen

Studienummer: 20136425

Semester: 10. semester jura

Vejleder: Marianne Holdgaard

Sted: Juridisk Institut, Aalborg Universitet

Afleveringsdato: 19. maj 2020

Antal anslag: 119.256

Indholdsfortegnelse

1. Introduktion og emnefelt	4 -
1.1. Indledning og problemformulering	4 -
1.2. Afgrænsning	5 -
1.3. Terminologi	6 -
1.4. Metode	7 -
1.5. Retskilder og fremgangsmåde	8 -
1.6. Overvejelser om den retskildemæssige værdi	9 -
2. Gennemgang af relevante regelsæt	10 -
2.1. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention	11 -
2.2. FN's Børnekonvention	12 -
2.3. Lov om Familieretshuset	13 -
2.4. Straffeloven	15 -
2.5. Forældreansvarsloven	16 -
2.5.1. Indgåelse af forældreansvarsloven i 2007	16 -
2.5.2. Ændringerne af forældreansvarsloven	18 -
2.5.2.1 2016-ændring af forældreansvarsloven	18 -
2.5.2.1.1 Komparativ lovgivning	21 -
2.5.2.1.1.1 Norsk ret	21 -
2.5.2.1.1.2 Svensk ret	22 -
2.5.2.2 2018-ændring af forældreansvarsloven	23 -
3. Gennemgang af relevant retspraksis – og case	24 -
3.1. Langelandssagen – case	24 -
3.2. TFA 1998.198 V	26 -
3.3. TFA 2013.750 Ø	27 -
4. Forældreansvarslovens § 15 a	28 -
4.1. Anvendelsesområdet	29 -
4.1.1. 'Har den ene forælder forvoldt den anden forælders død'	29 -
4.1.1.1. Straffelovens § 237	30 -
4.1.1.2. Straffelovens § 246, jf. § 245	30 -
4.1.1.3. Straffelovens § 250	31 -
4.1.1.4. Straffelovens § 23	31 -
4.2. Forældremyndighed	32 -
4.2.1 Forældremyndighed på tidspunktet, hvor døden indtræffer	33 -
4.2.1.1. Fælles forældremyndighed	33 -
4.2.1.2. Efterlevende forælder har forældremyndigheden	35 -
4.2.1.3. Afdøde forælder har forældremyndigheden	35 -

5. Behandlingen af forældremyndighedsspørgsmålet, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.....	37 -
5.1. Før reformen på familieområdet i 2018.....	37 -
5.2. Efter reformen på familieområdet i 2018.....	38 -
6. Hensyn ved afgørelse af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.....	40 -
6.1. Forældremyndighedsindehaveren.....	41 -
6.1.1. Krav til forældremyndighedsindehaveren.....	41 -
6.2 Barnets bedste.....	43 -
6.2.1. Barnets trivsel.....	46 -
6.2.2. Barnets beskyttelse og sikkerhed.....	49 -
6.2.3. Barnets perspektiv.....	51 -
7. Stemmer handlingerne i Langelandssagen overens med hensynet til barnets bedste?.....	53 -
8. Er den nuværende retsstilling i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, tidssvarende?	56 -
9. Hvordan har det påvirket retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, at formålsbestemmelsen i forældreansvarsloven er ændret?	58 -
10. Konklusion.....	59 -
11. Abstract	63 -
12. Litteraturliste	65 -
12.1. Love og lovforslag.....	65 -
12.2. Konventioner.....	65 -
12.3. Bøger.....	65 -
12.4. Artikler.....	65 -
12.5. Hjemmesider.....	66 -
12.6. Andet.....	66 -
13. Domsregister.....	66 -
13.1. Tidsskrift for Familie- og Arveret.....	66 -
14. Anslag	67 -

1. Introduktion og emnefelt

1.1. Indledning og problemformulering

Der opstår på daglig basis situationer, som skaber uenighed mellem to parter. Det kan omhandle alt fra nabostridigheder om, hvem der skal klippe hækken, der står i skellet mellem de to grunde, til forældre, der begge mener, at de bør have forældremyndigheden over deres fælles barn. Fælles for disse stridigheder er, at parterne – såfremt de ikke i fællesskab kommer frem til et fælles ståsted – har brug for juraen til at afgøre deres uenighed.

Når en sådan uenighed skal afgøres, skal begge parter efter bedste evne præsentere deres syn på situationen for domstolene. Der skal – med hjælp fra advokater – argumenteres og føres beviser for, at netop den enkelte parts påstand skal tages til følge. Parterne i disse sager er myndige, til stede og i stand til at kræve deres ret – eller iagttage hjælp fra advokater, som er i stand hertil.

Men hvad med de sager, hvor den ene part ikke længere er til stede til at præsentere eller kræve sin ret? Hvordan passes der bedst på disse mennesker og deres retfærdighed?

Her kan der blandt andet være tale om situationer, hvor en part i en sag er afgået ved døden af naturlige årsager, eller i de mere drastiske tilfælde, hvor parten er blevet slået ihjel. I begge situationer frarøves den afdøde muligheden for at præsentere og dermed også kræve sin ret.

Særlig relevant er spørgsmålet i sager, hvor en forælder, der er part i en sag, der vedrører et fælles barn, afgår ved døden. Det skyldes, at afgørelsen i en sådan sag – udover at have konsekvenser for forældrene – vil have enorme konsekvenser for det fælles barn. Ydermere foreligger der et vist ansvar i sager vedrørende børn, da disse i langt de fleste tilfælde ikke selv har forudsætningerne for i tilstrækkelig grad at kunne forsvare eller kræve deres ret. Sommetider vil der endda kunne forekomme situationer, hvor børnene ikke selv er i en position, hvor de kan vurdere, hvad der vil være det bedste for dem.

Derfor er det særlig relevant at undersøge, hvordan der i forældremyndighedssager, hvor den ene part er afgået ved døden, tages særlige forbehold for at sikre, at afgørelserne, der bliver foretaget, ikke blot gavner parterne, men i særdeleshed gavner de omhandlende børn.

Hvordan disse forbehold kommer til udtryk i loven og i domstolenes fortolkning heraf, ønskes undersøgt i dette speciale. Det vil blive undersøgt udelukkende med fokus på forældremyndighedssager, hvor den ene forælder er afdød ved døden som følge af en forbrydelse begået af den anden forælder.

Dette speciale vil dermed søge at belyse følgende:

Hvorledes behandles forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død?

1.2. Afgrænsning

Det foreliggende speciale er afgrænset således, at problemstillinger, der har vist sig under udarbejdelsen af specialet, men som ikke har relevans eller er i direkte berøring med den ovenstående problemformulering, ikke er inddraget. Nedenfor fremsættes en positiv afgrænsning af de områder, som er inddraget, belyst og undersøgt for at besvare problemformuleringen bedst muligt.

Dette speciale gennemgår de forskellige lovgrundlag, som gennem tiden har reguleret retsstillingen for forældremyndighedssager, hvor situationen er den, at den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Det være sig hovedsageligt forældreansvarsloven. Ydermere vil der være fokus på ændringerne af forældreansvarsloven i henholdsvis 2016 og 2018.

Der foretages en udpensling og undersøgelse af de forskellige betingelser og elementer, som fremgår af forældreansvarslovens § 15 a. Til en belysning af denne vil der blive lagt fokus på blandt andet begrebet barnets bedste og hvilken rolle dette spiller i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

Det søges fastlagt, hvorvidt – og i så fald i hvilken udstrækning – ændringerne i forældreansvarsloven har ændret på behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

Specialet omhandler udelukkende behandlingen af forældremyndighedssager i Danmark, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Fokus er hermed hovedsageligt på reglerne i forældreansvarsloven, og udelukkende dansk retspraksis er inddraget.

Henholdsvis straffeloven og lov om Familieretshuset inddrages, men kun i begrænset omfang, da kun de dele af lovene, som har relation til behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, har relevans for dette speciale.

På samme måde inddrages Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder i den grad, de har betydning for belysning af problemformuleringen. Dette gælder især i beskrivelsen og analysen af begrebet barnets bedste.

Sagsbehandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død inddrages, i relation til hvilken betydning omlægningen af familieretsområdet har haft for netop denne type sager.

Også retspraksis bliver inddraget til belysning af problemformuleringen. Her må nævnes, at der forefinder en begrænset mængde retspraksis, hvorfor Langelandssagen, som er baseret på en verserende sag, der endnu ikke er blevet afgjort af familieretten, benyttes som en case.

1.3. Terminologi

I det følgende bliver der refereret til forældreansvarsloven med forkortelsen FAL og til lov om Familieretshuset med forkortelsen LFH.

Ydermere vil FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder vil blive refereret til som FN's Børnekonvention, og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention refereres til som EMRK.

Begrebet barnets bedste, som benyttes i forældreansvarsloven, anses i dette speciale for at være synonymt med begrebet barnets tarv, som benyttes i FN's Børnekonvention, samt begrebet barnets interesse, som benyttes i EMRK.

1.4. Metode

Dette speciale beskriver retsstillingen for forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Til at opnå dette er den retsdogmatiske metode blevet anvendt.

Den retsdogmatiske metodes overordnede formål er at klar- og fastlægge gældende ret på et retsområde. Dette formål søges opnået ved at beskrive og analysere gældende ret, hvilket netop er målet i dette speciale.¹ Det er med andre ord en søgen efter sandheden, der er i højsædet. I relation til brug af den retsdogmatiske metode til udarbejdelse af et speciale, der jo som bekendt har et maksimum, når det kommer til omfang, er det relevant at pointere, at en eventuel afgrænsning ikke må medføre, at validiteten falder. Det betyder med andre ord, at en afgrænsning ikke må ske på bekostning af oplysninger, som er relevante for at belyse, beskrive og analysere gældende ret på et retsområde fuldstændigt. Den retsdogmatiske metode tilskriver, at alle relevante oplysninger skal behandles for at opnå validitet i arbejdet med et område.²

Dette speciale undersøger som nævnt behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Denne undersøgelse er baseret på analyse og fortolkning af det relevante retsgrundlag – både gældende ret og med fokus på rettens udvikling gennem tiden. Ydermere inddrages relevant retspraksis, som på samme måde analyseres og benyttes til at fortolke behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.³

Når den retsdogmatiske metode benyttes, anvendes fortolkningsprincipperne. I dette speciale er subjektiv samt ordlyds- og formålsfortolkning overvejet og benyttet i en vis udstrækning.

Ordlydsfortolkningen er det mest udbredte fortolkningsprincip, som i en eller anden grad bliver benyttet ved brug af de andre fortolkningsprincipper. Ordlydsfortolkningen analyserer de enkelte ords betydning i de enkelte retsregler, hvorfor netop dette fortolkningsprincip fokuserer på, hvad den enkelte retsregel omfatter – og ikke hvordan den afgrænses.⁴ Ordlydsfortolkningen vil i dette speciale

¹ Jf. Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori, 2018, s. 204

² Jf. Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori, 2018, s. 205 ff.

³ Jf. Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori, 2018, s. 206 f.

⁴ Jf. Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori, 2018, s. 298 ff.

blive benyttet til at vurdere, hvad der er omfattet af FAL § 15 a: Forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

Den subjektive fortolkning og formålsfortolkningen benyttes begge to til at bestemme udstrækningen af den enkelte retsregel. Dette sker på baggrund af en vurdering af henholdsvis formålet med den konkrete lov, som indeholder den retsregel, som ønskes beskrevet og klarlagt, samt den lovgivende magts formål med den pågældende retsregel. Der fokuseres på, hvad forarbejder til gældende ret har diskuteret og udtalt gennem udarbejdelsesprocessen.⁵ I dette speciale vil både den subjektive fortolkning og formålsfortolkningen blive benyttet til at fastlægge anvendelsesområdet og udstrækningen af FAL § 15 a. Det gøres ved at fokusere på forarbejderne til den gældende lov – men også med fokus på den oprindelige forældreansvarslov og ændringerne hertil.

1.5. Retskilder og fremgangsmåde

Retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, belyses ved hjælp af en del forskellige retskilder. Det være sig hovedsageligt gældende lov, fremsatte lovforslag, forarbejder til loven samt retspraksis.

Der tages udgangspunkt i den gældende forældreansvarslov og de fremsatte lovforslag til ændringerne af FAL gennem årene. Den gældende forældreansvarslov giver et overblik over, hvordan behandlingen omhandlende forældremyndighedssager, hvor den ene forælder forvolder den anden forælders død, er på nuværende tidspunkt. Samtidig giver de fremsatte lovforslag til ændringerne af FAL et indblik i, hvordan retsstillingen på området har ændret sig gennem årene, og rejser spørgsmål om, hvorfor retsstillingen har ændret sig på netop denne måde: Skyldes det ændringer i samfundet?

Udover at stifte kendskab til gældende lov – og ændringerne hertil gennem tiden – er det relevant at benytte forarbejder til loven til at belyse den ovenstående problemformulering. Det skyldes, at forarbejder til loven fremlægger de tanker og det arbejde, der har ledt op til det fremsatte lovforslag og dermed ændringen i loven. Der redegøres for, hvordan loven er kommet til, og hvordan fortolkningen heraf er tiltænkt. Når en lovændring træder i kraft, kan der forekomme en del gråzoner; det være sig

⁵ Jf. Munk-Hansen, Retsvidenskabsteori, 2018, s. 299 ff. og s. 304 ff.

blandt andet, hvorvidt ordlyden af de tilkomne eller ændrede bestemmelser skal fortolkes. Disse gråzoner kan forarbejder til loven i visse tilfælde afklare.

I dette speciale inddrages også FN's Børnekonvention, dog i et begrænset omfang. FN's Børnekonvention vil blive benyttet til at belyse hovedsageligt betydningen og omfanget af begrebet barnets bedste, der har fået en central plads i FAL, som er fokuspunktet for dette speciale. Det samme gælder for EMRK, som også vil blive inddraget med henblik på brug af denne i forældremyndighedssager samt i henhold til fokuset på barnets interesse i selvsamme typer af sager.

Ydermere benyttes også retspraksis til at belyse problemformuleringen. Gennem gældende ret, ændringerne i FAL gennem årene samt forarbejder til loven opnås der et kendskab til gældende ret og en forståelse for tankerne bag denne. Ved at inddrage retspraksis kommer der fokus på, hvorledes domstolene fortolker gældende ret, samt hvordan denne benyttes i praksis. I specialet vil der også blive inddraget en sag, som endnu ikke er blevet afgjort. Den vil derfor i det følgende blive benyttet og omtalt som en case. Der vil i specialet blive inddraget nyhedsartikler omhandlende denne sag og handlinger foretaget heri hidtil med det formål at fastlægge behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

I udarbejdelsen af specialet er der inddraget faglitteratur i form af bøger, artikler og lignende, som har relevans i forhold til besvarelse af den angivne problemformulering. Denne angivne faglitteratur vil naturligvis blot blive benyttet til at underbygge andre kilder, da faglitteratur ikke i sig selv erklæres for en retskilde.

De ovenfor nævnte retskilder danner det bedst mulige grundlag for at belyse og besvare problemformuleringen, hvorfor der er anvendt en blanding af disse.

1.6. Overvejelser om den retskildemæssige værdi

Der er en del overvejelser at gøre sig, når der er tale om den retskildemæssige værdi af de retskilder, som bliver benyttet til besvarelse af specialets problemformulering.

Der inddrages i specialet både fag- og retslitteratur. I begge henseender er der tale om litteratur udarbejdet subjektivt af den eller de pågældende forfattere. Det er forfatteren eller forfatterens analyse og fortolkning af de gældende regler, som er fremstillet i litteraturen. Med andre ord vil sådan litteratur ikke udgøre en retskilde. Vedrørende fag- og retslitteratur er det dermed nødvendigt udelukkende at benytte disse som en underbyggelse og støtte til egentlige retskilder.

Samtidig benyttes også retspraksis til at belyse det pågældende område, som specialet omhandler. Der er dog meget lidt retspraksis på dette område. Der forefindes et par domme, som omhandler netop forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Der er dog indtruffet en del ændringer af FAL, siden disse domme er afgjort. Disse domme vil blive inddraget i det omfang, der findes relevant.

Grundet den begrænsede retspraksis vedrørende forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, bliver der inddraget en enkelt dom omhandlende en afgørelse om bopælsretten. Afgørelsen i dommen træffes på baggrund af barnets bedste, hvorfor denne inddrages til analysen af netop dette begreb.

Efter den seneste ændring i FAL, som finder sted i 2018, har der endnu ikke forefundet en afgørelse i netop en forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Der foreligger dog en verserende sag vedrørende netop sådan et forhold. Denne sag vil, som nævnt tidligere, blive benyttet som en case. Der bliver ved inddragelse af sagen fokuseret og analyseret på de retsskridt, der allerede er foretaget i sagen ved tidspunktet for specialets udarbejdelse.

2. Gennemgang af relevante regelsæt

I dette afsnit vil der blive foretaget en gennemgang af de regelsæt, som vil blive benyttet til at besvare den fremsatte problemformulering, som er grundlaget for dette speciale. Ydermere vil det blive klargjort, hvilke specifikke dele af de enkelte regelsæt der har interesse i forbindelse med besvarelsen.

2.1. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention bliver vedtaget af Europarådet i 1950. Som årene er gået, har EMRK fået stor betydning – så stor betydning, at det den dag i dag er påkrævet, at et land har ratificeret EMRK, førend de kan opnå medlemskab af EU.⁶ EMRK er naturligvis inkorporeret i Danmark. Det skete den 29. april 1992 ved lov nr. 285.⁷ EMRK har herefter været en retskilde i Danmark.

Der hersker en dualistisk opfattelse i den danske forfatningsret. Dette betyder, at international ret er adskilt fra dansk ret, indtil det er inkorporeret. Dermed har det den betydning, at EMRK er inkorporeret i Danmark, og at denne hermed opnår forrang over vores nationale lovgivning. Det skyldes, at når der opstår en konflikt, skal de dømmende myndigheder behandle tvisten ud fra principperne i EMRK.⁸

Udgangspunktet for EMRK er at fastsætte, beskytte og opretholde grundlæggende menneske- og frihedsrettigheder.⁹ EMRK angiver konsekvent gennem artiklerne de forskellige rettigheder, blandt andet ses i artikel 8 retten til respekt for privatliv og familieliv.¹⁰ Det er i særdeleshed denne artikel, som gør, at EMRK er inddraget i dette speciale.

Artikel 8, stk. 1, i EMRK lyder som følger: *'Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.'*¹¹ Artiklen fastlægger familiens ret til at leve sammen uden myndighedernes indblanding. Oprindeligt henvendte artiklen sig hovedsageligt til brug overfor den traditionelle familieform bestående af far, mor og deres børn. Men i takt med at familiebegrebet har ændret sig gennem årene, har anvendelsen af artiklen ligeledes. Den benyttes nu på alle tænkelige familieformer – inklusiv andre slægtninge end forældrene. Det vil sige, at når der ikke er biologiske forhold til stede mellem barn og forælder, må en nær relation anses for at være tilstrækkelig.¹²

⁶ Jf. Elo Rytter, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – og dansk ret, 2006, s. 23 ff.

⁷ Jf. <https://www.justitsministeriet.dk/arbejdsmraader/international/menneskerettigheder/den-europaeiske-menneskerettighedskonvention>

⁸ Jf. Elo Rytter, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – og dansk ret, 2006, s. 33 ff.

⁹ Jf. <https://www.justitsministeriet.dk/arbejdsmraader/international/menneskerettigheder/den-europaeiske-menneskerettighedskonvention>

¹⁰ Jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8, s. 2

¹¹ Jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8, s. 2

¹² Jf. Elo Rytter, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – og dansk ret, 2006, s. 212 ff.

Artikel 8 er hyppigt blevet inddraget i sager om forældremyndighed. Her foreligger en afvejning mellem på den ene side de involverede parterets rettigheder og på den anden side staternes ansvar for at beskytte barnet i enhver situation. Med andre ord er barnets interesse i højsædet. Det skyldes, at rollen som forældremyndighedsindehaver medfører et stort beslutningsansvar på det pågældende barns vegne.¹³

2.2 FN's Børnekonvention

Den 20. november 1989 vedtager FN's medlemslande en konvention om barnets rettigheder. De lande, som har ratificeret konventionen, erklærer sig enige i en række forskellige erklæringer. Disse erklæringer omhandler hovedsageligt barnets rettigheder og hensyn til familien. Erklæringerne fremgår af Bekendtgørelse 1992-01-16 nr. 6 af FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder på side 1, hvor en af erklæringerne er: *'(...) at børn har ret til særlig omsorg og bistand, '*¹⁴ Det er på baggrund af disse erklæringer, at indholdet af FN's Børnekonvention er udformet. Barnets rettigheder og hensynet til disse er dermed i højsædet i samtlige af artiklerne i FN's Børnekonvention.¹⁵

Konventionen blev den 5. juli 1991 ratificeret i Danmark. Når en konvention bliver ratificeret i dansk lovgivning, har det ikke samme retsfølger, som en inkorporering har. Danmark erklærer ved en ratificering i bund og grund at ville følge og opretholde reglerne i konventionen, samt at allerede gældende lov vil blive fortolket i overensstemmelse hermed, mens ny lovgivning vil blive udarbejdet ud fra principperne i konventionen.¹⁶

I dette speciale er særligt FN's Børnekonventions artikel 3 interessant. Artikel 3, stk. 1, lyder som følger: *'I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal*

¹³ Elo Rytter, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – og dansk ret, 2006, s. 220 ff.

¹⁴ Jf. FN's Børnekonvention, s. 1, linje 26 f.

¹⁵ Jf. FN's Børnekonvention, s. 1.

¹⁶ Jf. FN's Børnekonvention, s. 1.

*barnets tarv komme i første række.*¹⁷ Det erklæres heri, at barnets tarv i alle henseender skal prioriteres øverst – og at det er de enkelte medlemslande, som er ansvarlige for, at netop dette sker, fremgår af stk. 2 og stk. 3 i selvsamme artikel. FN's Børnekonvention stiller med andre ord krav til medlemslandenes inddragelse af og fokus på barnets tarv. Derfor har den artikel i særdeleshed denne haft interesse for udarbejdelsen af dette speciale.

Også artikel 12, stk. 2, i FN's Børnekonvention har relevans for dette undersøgelsesområde. Den erklærer, at barnet skal have mulighed for at tilkendegive sin mening i sager, som vedrører dette. Det vil blive inddraget, når omfanget af barnets ret til at udtale sig – og omvendt ret til ikke at udtale sig – analyseres og fastsættes.¹⁸

I dette speciale vil også FN's Børnekonventions artikel 37 blive inddraget. Artiklen fastlægger, at ethvert barn skal beskyttes fra at leve et liv, hvor det blandt andet: '*(...) gøres til genstand for tortur eller anden grusom, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.*'¹⁹ Det vil blive brugt til en analyse og bestemmelse af kravene til barnets beskyttelse og sikkerhed. Her kan også artikel 19 inddrages, da denne pålægger medlemsstaterne et ansvar for at fastlægge lovregler, der beskytter barnet.²⁰

Ydermere er der i FN's Børnekonvention en række artikler, der regulerer nogle grundlæggende betingelser, der skal være opfyldt, førend det enkelte barns trivsel er opnået. Det være sig blandt andet artiklerne 14-16 og artiklerne 26-29. Disse artikler inddrages i en undersøgelse af, hvilke parametre der medtages, når det skal vurderes, hvorvidt et barn trives.²¹

2.3. Lov om Familieretshuset

Lov om Familieretshuset træder i kraft den 1. april 2019.²² Udarbejdelsen af loven og efterfølgende ikrafttræden heraf sker samtidig med lovændringer i en del andre love. Det være sig blandt andet en

¹⁷ Jf. FN's Børnekonvention artikel 3, stk. 1, s. 1,

¹⁸ Jf. FN's Børnekonvention, artikel 12, s. 2

¹⁹ Jf. FN's Børnekonvention, artikel 37, s. 5

²⁰ Jf. FN's Børnekonvention, artikel 19, s. 3

²¹ Jf. FN's Børnekonvention, s. 2 ff.

²² Jf. Lov om Familieretshuset § 46, stk. 1, s. 6.

ændring i FAL. Formålet med oprettelsen af denne nye lov er at opstille et samlet familieretligt system: Et system med barnets bedste i et altoverskyggende fokus.²³

Baggrunden for at udarbejde LFH er et ønske om både at kreere et samlet system,²⁴ men også at gøre familieretsområdet – samt behandlingen heraf – mere tidssvarende i forhold til blandt andet de nye familiemønstre og -former. Hermed menes eksempelvis det faktum, at skilsmisser forekommer hyppigt, og dermed følger dannelsen af nye familier, men også uenigheder om, hvorvidt børnene skal deles, og i så fald hvordan. Med vedtagelsen af LFH ønskes det, at skilsmisseprocessen bliver lettere, både for forældrene, men hovedsageligt for børnene.²⁵

Ønsket er at skabe et system, hvor hensynet til barnet er i fokus. Det sker blandt andet, idet der er et gennemgående krav om hensyntagen til og fokus på barnets bedste. Samtidig oprettes der i Familieretshuset en Børneenhed, der har til formål at fungere som barnets frirum, idet der her i særlig grad er fokus på ageren ud fra barnets bedste. Børneenheden er ydermere med til at sikre, at barnets ret til at udtale sig bliver opretholdt.²⁶

Der er i LFH fokus på sammenspillet mellem LFH og FAL. Det ses, idet LFH tager stilling til spørgsmålet om forældreansvaret og hvordan dette skal pålægges, men også vurderes. Bemærkningerne til LFH erklærer netop, at fuldbyrdelse af forældreansvaret: *'skal således ske på en sådan måde, der retter sig mod forælderen og ikke mod barnet, (...)'*.²⁷ Det gøres ydermere klart, at det største ansvar som forælder er at sikre, at hensynet til barnets bedste imødekommes.

Netop det øgede fokus på barnets bedste er klarlagt i lov om Familieretshusets § 1, stk. 1-2. Heraf fremgår det, at alle afgørelser, der træffes af Familieretshuset, skal træffes med barnets bedste som førsteprioritet.²⁸ Denne bestemmelse i LFH fungerer som et supplement til FAL, som efter den seneste ændring har fået en ny formålsbestemmelse. Dette understreger igen, at der ved vedtagelse af LFH har været fokus på dannelsen af et familieretligt system og dermed fokus på sammenspillet mellem

²³ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 6, afsnit 1.

²⁴ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 6, afsnit 1.

²⁵ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 6, afsnit 2 f.

²⁶ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 7, afsnit 2 f.

²⁷ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 7, afsnit 2 f.

²⁸ Jf. Lov om Familieretshuset, s. 7, note nr. 3

de forskellige love – i dette tilfælde på samspillet mellem FAL og LFH.²⁹ Lov om Familieretshusets § 1, stk. 1-2, fastlægger udover det øgede fokus på barnets bedste også det faktum, at barnets trivsel er i højsædet³⁰. Dette vil senere blive inddraget i vurderingen og analysen af parametrene, hvorpå et barns trivsel måles.

Der er oprettet en særlig domstol til behandling af familieretlige problematikker: Familieretshuset. En af følgevirkningerne af vedtagelsen af LFH og oprettelsen af Familieretshuset er dermed, at alle forældremyndighedssager med indgribende virkning for barnet skal domstolsbehandles.³¹ Det fremgår af lov om Familieretshusets kapitel 9 omhandlende § 6-sager.³² Dette vil blive inddraget ved klarlæggelsen af behandlingen og behandlingsgrundlaget af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

2.4. Straffeloven

Straffeloven træder i kraft i 1933 og er senere hen blevet ændret et utal af gange. Straffeloven består af en almindelig del og en særlig del. Den almindelige del omhandler naturligvis de bestemmelser, der regulerer de grundlæggende elementer. Det være sig konsekvenserne ved at begå et strafbart forhold, hvorledes straffen udmåles og lignende. Mens den særlige del konkret beskriver og afgrænser hvert af de strafbare forhold.³³

Det er bestemmelserne i den særlige del, som er interessante for nærværende speciale. Det er udelukkende straffelovens § 237, § 246, jf. § 245 og § 250, som vil blive behandlet og benyttet heri. Det skyldes, at det er overtrædelse af disse ovenstående bestemmelser, som medfører, at FAL § 15 a vedrørende forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, overhovedet kommer i spil³⁴.

²⁹ Jf. Lov om Familieretshuset, s. 7, note nr. 4

³⁰ Jf. Lov om Familieretshusets § 1, stk. 1-2, s. 1

³¹ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 7, afsnit 2.

³² Jf. Lov om Familieretshuset kapitel 9, s. 4.

³³ Jf. Straffeloven, s. 1 ff.

³⁴ Jf. Forældreansvarsloven, s. 43, note 60

2.5. Forældreansvarsloven

2.5.1. Indgåelse af forældreansvarsloven i 2007

Forældreansvarsloven træder for første gang i kraft 1. oktober 2007 ved lov nr. 499 af 6. juni 2007.³⁵ Før vedtagelsen af FAL er reglerne på familieretsområdet spredt i flere forskellige love. Blandt andet har reglerne om forældremyndighed og samvær siden 1. januar 1996 været samlet i Lov om Forældremyndighed og Samvær.³⁶

FAL bliver udarbejdet af et udvalg – Udvalget om Forældremyndighed og Samvær. Dette udvalg har til opgave at fokusere på, hvorvidt retsstillingen på familieområdet er svarende til samtiden. Hertil konkluderer udvalget, at familieretsområdet er mangelfuldt grundet det lave fokus på og hensyn til barnet, hvorfor udarbejdelsen af FAL bliver igangsat.³⁷

Et af ønskerne med udformningen af FAL i 2007 er at skabe en samling af reglerne omhandlende de familieretlige problematikker, der opstår. Samtidig er oprettelsen af FAL et skridt i retning af et system, hvor myndighederne hjælper de enkelte familier med redskaber til selv at kunne løse de opståede konflikter – med en forhåbning om muligvis at kunne formindske antallet af sager, der har et behov for at blive behandlet og afgjort af domstolene.³⁸

Hovedårsagen til udarbejdelsen af FAL er dog, at området for behandling af forældremyndighedssager og sager om samvær ikke på tilstrækkelig vis har givet barnets behov det nødvendige fokus. Udvalget er af den overbevisning, at barnets behov skal mere i højsædet.³⁹ Med vedtagelsen af FAL bliver det fastlagt, at barnets ret skal prioriteres over forældrenes ret.⁴⁰

I forlængelse heraf kan nævnes, at FAL har fået sit navn, forældreansvarsloven, med afsæt i barnets ret til begge sine forældre, uanset forældrenes relation til hinanden. Ethvert barn har dermed ret til at have en relation til begge sine forældre, samt at have forældre, der oppebærer det ansvar, der bliver

³⁵ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 45 ff.

³⁶ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 39.

³⁷ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 43 ff.

³⁸ Jf. Forslag til Forældreansvarsloven, 2007-01-31 nr. 133, s. 5, afsnit. 1.1.

³⁹ Jf. Forslag til Forældreansvarsloven, 2007-01-31 nr. 133, s. 5, afsnit. 1.1.

⁴⁰ Jf. Forslag til Forældreansvarsloven, 2007-01-31 nr. 133, s. 6, afsnit. 1.1.

dem pålagt i det øjeblik, de bliver forældre: forældreansvaret. Dette ansvar omfatter blandt andet, at forældrene i fællesskab skal sikre sig, at deres fælles barn opvokser i et trygt og omsorgsfuldt miljø.

Samtidig pålægger forældreansvaret også forældrene hver især at yde deres ypperste, når det kommer til samarbejdet vedrørende deres fælles barn. Forældreansvaret handler med andre ord om, at forældrene tilsidesætter deres egne behov og i stedet øger fokusset på barnets behov, trivsel og relation til begge dettes forældre.⁴¹

Som et naturligt viderearbejde på det øgede fokus på barnets behov klarlægger udvalget, at barnets perspektiv i højere grad bør tillægges værdi ved behandling af sager omhandlende uenigheder om forældremyndighed, samvær og bopæl. Det vil sige, at barnets perspektiv ifølge FAL medtages i vurderingen af, hvad der er barnets bedste.

Der findes dog situationer, hvor barnets perspektiv ikke bør inddrages i en sag omhandlende uenigheder om forældremyndighed, samvær og bopæl. Her er der tale om situationer, hvor barnets tilkendegivelse af dettes perspektiv vil medføre skade. Det er med andre ord barnets trivsel, der er i højsædet, og i situationer, hvor det er irrelevant for sagen at stifte bekendtskab med barnets perspektiv, vil dette ikke kræves hverken tilkendegivet eller inddraget. At opnå kendskab til barnets perspektiv kan finde sted på forskellige måder – det være sig blandt andet gennem samtaler eller børnesagkyndige erklæringer, som i den grad vinder indpas efter vedtagelsen af FAL.

Der bliver forud for vedtagelsen af FAL forelagt en aldersgrænse, der tilkendegiver, hvornår barnets perspektiv bør inddrages. Denne aldersgrænse er ikke videreført i FAL, hvori det fremgår, at barnets perspektiv altid skal inddrages – med forbehold for de nævnte undtagelser. Barnets alder kan dog stadig efter FAL have en betydning i forhold til dettes perspektiv. Det være sig i relation til valg af metode til at opnå kendskab til dette perspektiv. Med andre ord vil det afhænge af barnets alder, hvorvidt dette reagerer bedst på en stille og rolig samtale, gennem leg eller på anden måde. Igen er barnets trivsel, og at dette er komfortabelt i processen, fokuspunktet.⁴²

⁴¹ Jf. Forslag til Forældreansvarsloven, 2007-01-31 nr. 133, s. 7, afsnit. 1.2.

⁴² Jf. Forslag til Forældreansvarsloven, 2007-01-31 nr. 133, s. 7, afsnit. 1.2.

2.5.2. Ændringerne af forældreansvarsloven

Siden FAL's ikrafttræden i 2007 er der vedtaget en del ændringer hertil. I dette speciale fokuseres udelukkende på 2016- og 2018-ændringerne, da disse omhandler eller har betydning for situationer om forældremyndighed, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.⁴³

I forbindelse med ændringen i 2016 vil udelukkende ændringerne af FAL § 15 a blive behandlet. Det er hovedsageligt behandlingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, som reguleres ved ændringen.

I forhold til ændringerne på det familieretlige område i 2018 fokuseres der i dette speciale på både ændringerne af FAL og tilblivelsen af LFH. Der vil dog hovedsageligt i nedenstående afsnit redegøres for 2018-ændringerne i FAL. At det udelukkende er ændringerne i FAL samt vedtagelsen af LFH, der bliver inddraget i specialet, skyldes, at ændringerne i disse to love har betydning for behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.⁴⁴

2.5.2.1 2016-ændring af forældreansvarsloven

Den 11. februar 2016 bliver lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service vedtaget.⁴⁵

Indtil ændringen i 2016 har retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, været reguleret i FAL § 15, stk. 3, og lyder som følger: *'Har en forælder forældremyndigheden alene, og denne har forvoldt den anden forælders død, kan en anden anmode om at få tilladt forældremyndigheden. Anmodningen kan kun imødekommes, hvis det er af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den længstlevende.'*⁴⁶ Det fremgår af lovteksten, at udgangspunktet, hvor den efterlevende forælder har forvoldt

⁴³ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 45 ff.

⁴⁴ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 1

⁴⁵ Jf. Lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, 2016, s. 1

⁴⁶ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 236 f.

den anden forælders død, er, at denne bibeholder forældremyndigheden over det fælles barn, medmindre andre parter træder frem og tilkendegiver et ønske om at overtage forældremyndigheden.⁴⁷ I sådanne situationer vil Statsforvaltningen skulle afgøre, hvorvidt det er *'af afgørende betydning af hensyn til barnet, at forældremyndigheden ikke forbliver hos den længstlevende.'*⁴⁸

Som følge af den indtil 2016 gældende FAL vil forældremyndigheden i overvejende grad tilfalde den efterlevende forælder, selvom denne har forvoldt den anden forælders død. Det skyldes, som nævnt ovenfor, at Statsforvaltningen i praksis først vil behandle forældremyndighedssagen, såfremt en anden part tilkendegiver et ønske om at tillægge sig denne. Samtidig er en overførsel af forældremyndigheden til en anden part end den efterlevende forælder betinget af, at en sådan overførsel vil være af afgørende betydning for barnets bedste. Med andre ord skal der være overvejende hensyn, der taler for en overførsel af forældremyndigheden fra efterlevende forælder til en anden part, førend en sådan vil komme på tale. Der foreligger hermed en fortrinsstilling for den efterlevende forælder over for den eventuelle anden part, når det kommer til forældremyndigheden over det fælles barn⁴⁹.

I 2014 får en tragisk sag stor medieomtale i Danmark. Her er der tale om en sag, hvor den 39-årige Hafida Bourouhi bliver dræbt af sin eksmand. Eksmanden, der erkender mordet og senere hen bliver dømt herfor, har efterfølgende fået tildelt forældremyndigheden over de to fælles børn.⁵⁰ Det fremgår af førstebehandlingen af forslaget om 2016-ændringen, at netop denne sag igangsætter en del tanker om, hvorvidt gældende ret vedrørende forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal reguleres. Det fremgår af Hans Andersens (V) udtalelse under førstebehandlingen af forslaget til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, at denne sag, udover at igangsætte tanker om retsområdet, også bidrager til, at udarbejdelsen af forslaget om ændringerne i FAL bliver igangsat. Udtalelsen lyder som følger: *'Det er dog tragiske omstændigheder, der ligger til grund for lovforslaget. Forslaget er nemlig resultatet af en folkelig og politisk undren, efter at en 39-årig kvinde i 2014 blev slået ihjel af sin eksmand, hvorefter eksmanden fik tildelt forældremyndigheden over parrets to sønner.'*⁵¹

⁴⁷ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 4

⁴⁸ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 236 f.

⁴⁹ Jf. Krone Christensen, Forældreansvarsloven med kommentarer, 2015, s. 236 f.

⁵⁰ Jf. <https://www.berlingske.dk/samfund/far-faar-foraeldremyndighed-efter-drab-paa-mor>

⁵¹ Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, Folketingstidende 2015-2016, tillæg F, møde 38, kl. 13:23, s. 24.

De problematikker, der indtil 2016 er en del af gældende ret og ønskes reguleret med ændringen, er den fortrinsstilling, som den efterlevende forælder opnår, samt det faktum, at forældremyndighedsspørgsmålet ikke bliver overvejet i hver eneste sag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.⁵²

Der er blandt medlemmerne i Social- og Indenrigsudvalget, som har udvalgsbehandlet forslaget til ændringen i 2016, et ønske om, at ændringerne i FAL vil medføre et større fokus på det enkelte barn og dets bedste. Der er en bred enighed om, at i forældremyndighedssager skal fokus for beslutningsprocessen hos Statsforvaltningen være på barnet. Det være sig både barnets eget perspektiv på sagen, samt hensyntagen til, hvad der vil være barnets bedste.⁵³

Der foretages flere ændringer i FAL, som skal medføre en retsstilling med større fokus på og hensyntagen til det enkelte barn. Den første ændring er, at i alle forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal Statsforvaltningen foretage en afvejning af, hvad der er barnets bedste. Det vil sige, at en forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal vurderes af Statsforvaltningen, uanset at ingen udover den efterlevende forælder tilkendegiver interesse i at få forældremyndigheden.⁵⁴

Forekommer der situationer, hvor ingen anden part har tilkendegivet interesse i at få forældremyndigheden, men Statsforvaltningen konkluderer, at det ikke er i barnets bedste, at efterlevende forælder beholder forældremyndigheden, foreligger der Statsforvaltningen den mulighed at tildele forældremyndigheden til en anden end den efterlevende forælder. I sådanne situationer anbefaler udvalget, at Statsforvaltningen søger assistance ved kommunen til at finde en forældremyndighedsindehaver, som kan iagttage det enkelte barns bedste. Med andre ord er der med denne ændring fjernet fokus på forældrenes ret – og øget fokus på barnets bedste.⁵⁵

⁵² Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, Folketingstidende 2015-2016, tillæg F, møde 38, kl. 13:23, s. 22 f.

⁵³ Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, Folketingstidende 2015-2016, tillæg F, møde 38, kl. 13:23, s. 23.

⁵⁴ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 6

⁵⁵ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 6

Samtidig fjernes den efterlevende forælders fortrinsstilling med ændringen i 2016. Hertil skal det nævnes, at blot fordi den efterlevende forælders fortrinsstilling forsvinder, betyder det ikke, at efterlevende forælder ikke kan opnå forældremyndigheden over barnet. Det er stadig en mulighed, at efterlevende forælder får forældremyndigheden. At fortrinsstillingen forsvinder, betyder udelukkende, at Statsforvaltningen i dennes vurdering af tildelingen af forældremyndigheden ikke skal tage hensyn til efterlevende forælders fortrinsstilling, men i stedet udelukkende kan fokusere på henholdsvis barnets perspektiv og barnets bedste.⁵⁶

Disse overvejelser og ændringer illustreres i den nye tilføjelse til FAL: § 15 a, som er en bestemmelse, der udelukkende tager stilling til, hvordan forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal behandles.

2.5.2.1.1 Komparativ lovgivning

2.5.2.1.1.1 Norsk ret

I det følgende vil den norske retsstilling i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, da 2016-ændringen af FAL finder sted, blive gennemgået.

Når den situation foreligger, at den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal retten træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndigheden. Dette finder sted, uanset om den afdøde eller efterlevende forælder har forældremyndigheden, idet dødstidspunktet indtræffer. I forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, kan den efterlevende forælder på lige fod med andre ansøge om at overtage forældremyndigheden. Denne har dermed ikke fortrinsstilling.

Kompetencen til at træffe afgørelse om forældremyndighedsspørgsmål ligger i norsk ret hos domstolene. Disse skal træffe afgørelse ud fra hensynet til barnets bedste. Det vil samtidig medføre, at såfremt de ansøgende til forældremyndigheden ikke må anses for at være det bedste for barnet, kan

⁵⁶ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 2

domstolene undlade at overdrage forældremyndigheden til nogen af dem. I disse tilfælde vil forældremyndigheden over barnet overdrages til de sociale myndigheder, som herefter har ansvaret for det pågældende barn.⁵⁷

Sættes den norske ret overfor den ovenfor gennemgåede ændring af FAL i 2016, foreligger der en del fælles punkter. I begge lande gælder det, at fortrinsstillingen til den efterlevende forælder bortfalder, samt at forældremyndighedsspørgsmålet skal behandles i samtlige sager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Samtidig træffes afgørelsen om forældremyndigheden i Norge også med hensyn til barnets bedste. Retstillingen på det familieretlige område er efter de danske ændringer i 2016 stort set identisk i henholdsvis Danmark og Norge.

2.5.2.1.1.2. Svensk ret

I modsætning til både Danmark og Norge er der ikke i Sverige særlige regler omhandlende behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. I sådanne tilfælde vil forældremyndigheden derfor som udgangspunkt blive behandlet på samme måde som i almindelige forældremyndighedssager, hvor den ene forælder afgår ved døden.

Denne retsstilling er meget forskellig fra både den danske og den norske. Der tages ikke yderligere hensyn til de situationer, hvor den ene forælders død skyldes den anden forælders handlinger. Disse sager vil blive behandlet på samme vis, som sager, hvor den ene forælders død enten sker af naturlige årsag eller grundet en forbrydelse begået af tredjemand. Dog kan det nævnes, at retsstillingen i Sverige vedrørende forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, på mange områder er svarende til dansk ret forud for ændringen i 2016. Svensk ret er dog sammenlignelig med både norsk og dansk ret på dets afgørelsesgrundlag – også her er det netop med hensyntagen til barnets bedste.⁵⁸

⁵⁷ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 5, afsnit 2.2.2

⁵⁸ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 5, afsnit 2.2.2

2.5.2.2 2018-ændring af forældreansvarsloven

Den 20. december 2018 bliver lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love vedtaget.⁵⁹

Denne 2018-ændring er en omfattende ændring, og på sin vis en omlægning af hele det familieretlige område. Grundlaget for hele denne omlægning er at sætte barnet i fokus. Det være sig i alle aspekter, fra familieretssystemet til sagsbehandlingen, og ikke mindst i forhold til relationen mellem forældre og børn. Der foreligger et ønske om at danne et familieretligt system, der arbejder sammen mod et fælles formål: barnets bedste.⁶⁰ Dette erklærer Lisbeth Bech Poulsen under førstebehandlingen af forslaget til 2018-ændringen, hvor hun udtaler: *'I SF er vi, som flere af mine kolleger også har været inde på, særlig glade for, at det nye familieretlige system har som hovedformål at sætte barnets tarv i fokus.'*⁶¹

Disse forskellige lovforslag medfører, at hensynet til barnets bedste bliver altafgørende i samtlige trin indenfor familieretten.⁶²

Denne omlægning af det familieretlige område kommer til udtryk i FAL § 1, som har fået en ny ordlyd. Denne lyder, som følger: *'I alle forhold, som er omfattet af denne lov, skal hensynet til barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse komme i første række'*.⁶³ FAL har med ændringen af § 1 fået en ny formålsbestemmelse. Det fremgår med andre ord efter 2018-ændringen direkte af FAL, at formålet hermed er at give barnets bedste – og dets trivsel – førsteprioritet.

Grundlaget for udformningen af FAL's nye formålsbestemmelse tilkendegiver Lisbeth Bech Poulsen i førstebehandlingen af forslaget til 2018-ændringen: *'Den nye formålsbestemmelse, som med forsla-*

⁵⁹ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 1

⁶⁰ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 13 f.

⁶¹ Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs-indgåelse og opløsning og forskellige andre love, Folketingstidende 2018-2019, tillæg F, møde 20, kl. 10:09, s. 9

⁶² Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 14.

⁶³ Jf. Forældreansvarslovens § 1, s. 1.

*get indsættes i forældreansvarsloven, skal sikre, at barnets bedste og barnets ret til trivsel og beskyttelse altid vægtes over andre hensyn i afgørelser om forældreansvar. Det er med andre ord selve grundstøtten i den nye lov, og det er ideen, at lige netop dette formål skal gennemsyre hele systemet.*⁶⁴ Hermed understreges endnu en gang, at barnets bedste er centrum for ikke bare FAL, men hele det familieretlige område.

Afslutningsvis bør det nævnes, at der i 2018-ændringen ikke ændres i FAL § 15 a, som regulerer forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Det skyldes, at det gennem arbejdet med forslaget til ændringen af Børne- og Socialministeriet bliver konkluderet, at forældremyndighedsområdet ikke kræver ændringer.⁶⁵

3. Gennemgang af relevant retspraksis – og case

3.1. Langelandssagen – case

I dette afsnit vil der blive gennemgået en case. Denne vil blive refereret til som Langelandssagen. Denne case er baseret på en sag, som endnu ikke er blevet afgjort. Handlingsforløbet i sagen og efterfølgende handlingsforløb i forhold til forældremyndigheden af det fælles barn vil blive belyst ud fra oplysninger givet af nyhedskilder.

Den 17. april 2016 i en by på Langeland kører en far, F, ud til sin ekskæreste, M, for at aflevere deres fælles barn, B. Med sig i bilen har F et oversavet jagtgevær. Ved afleveringen af B opstår der uenigheder mellem de to forældre og moderens nye kæreste, K. I forlængelse af disse uenigheder påkører F henholdsvis M og K, hvorefter han skyder dem begge med det oversavede jagtgevær. Både M og K afgår ved døden som følge af dette. M er, da hun afgår ved døden, gravid med sit og K's kommende barn. B sidder i F's bil under hele handlingsforløbet og overværer dette.⁶⁶ Godt og vel et år senere bliver F idømt livstid for dobbeltdrabene, jf. straffelovens § 237.⁶⁷

⁶⁴ Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs-indgåelse og opløsning og forskellige andre love, Folketingstidende 2018-2019, tillæg F, møde 20, kl. 10:09, s. 9

⁶⁵ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 23.

⁶⁶ Jf. <https://www.tv2fyn.dk/dobbeltdrab-pa-langeland/dobbeltdrab-pa-langeland-retssagen-begynder-i-juni>

⁶⁷ Jf. <https://www.tv2fyn.dk/dobbeltdrab-pa-langeland/26-arig-faengslet-pa-livstid-dobbeltdrab>

F og M bliver gravide med det fælles barn, da M er bare 17 år. Det medfører, at parret starter barnets liv på et familieboستed, hvorefter de flytter ind hos M's forældre. Her bor de i halvandet år, hvorefter de flytter til et hus i nærheden. Parret går fra hinanden, da B er 4 år gammel. Herefter får parret oprettet en deleordning over B, som medfører, at F har B hver anden weekend. Efter bruddet finder M sammen med K, og de bliver gravide.

Efter dobbeltdrabet og anholdelsen af F bliver B, som en midlertidig løsning, placeret hos farmoren og dennes nye mand. Dette sker som følge af F's tilkendegivelser. Farmoren er bosiddende i Svendborg, hvilket medfører, at B ved anbringelsen hos denne, bliver fjernet fra det lokalmiljø, hun er opvokset i. Den endelig afgørelse af forældremyndighedsspørgsmålet skal foretages af Statsforvaltningen. Både farmoren og dennes mand, farfaren samt mormoren og morfaren ansøger om forældremyndigheden over B.

Tre måneder efter drabene fratager Statsforvaltningen F forældremyndigheden. På dette tidspunkt mener Statsforvaltningen ikke, at nogle af bedsteforældrene er kompetente til at blive forældremyndighedsindehavere. Forældremyndigheden bliver derfor tildelt til en advokat, mens B som hidtil skal blive boende ved farmoren. Efter drabssagen kommer der imidlertid oplysninger frem. Det er blandt andet, at F får ammunitionen til det oversavede jagtgevær, som dræber M og K, af farmorens mand. Ydermere fremlægger F klart for retten, at denne i sit barndomshjem, hvor B nu er bosiddende, er blevet udsat for overgreb. B forbliver dog bosiddende i dette hjem.

Efter drabssagen bliver forældrekompetenceundersøgelser foretaget på samtlige bedsteforældre til B, da de alle er ansøgere til forældremyndigheden. Konklusionen herpå er, at mormoren og morfaren begge bliver erklæret kompetente til at iagttage forældremyndigheden. Det bliver samtidig gjort klart, at B's relation til disse er af så stor værdi for hende, at det vil være af afgørende betydning, såfremt relationen ikke bliver opretholdt. Denne undersøgelse bliver dog ikke pålagt nogen betydning: Samværet mormoren, morfaren og B imellem bliver nedsat.

Efterfølgende bliver en psykologundersøgelse af bedsteforældrene og af B's moster, som også har indsendt ansøgning om forældremyndigheden, igangsat. Afgørelsen af denne undersøgelse er igen, at mormoren og morfaren er kompetente til at overtage forældremyndigheden, og det samme gælder

for mosteren. Omvendt fastlægger undersøgelsen, at B ikke i sit nuværende hjem hos farmoren har mulighed for at bearbejde sorgen over tabet af M og K, hvorfor det vil være bedst at flytte hende snarest. Ydermere bliver det fastlagt, at B har et stort behov for psykologhjælp. Forældremyndighedssagen er endnu ikke afgjort af familieretten, hvorfor den udelukkende inddrages som en case i dette speciale.⁶⁸

Da der er meget begrænset retspraksis på området for forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, medtages denne som nævnt udelukkende som en case. Særlig relevant bliver afgørelsen i Langelandssagen, når denne foreligger. Det skyldes, at dette vil blive den første afgjorte forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, efter omlægningen af familieområdet i 2018 – men også efter ændringen i FAL i både 2016 og i 2018.

3.2. TFA 1998.198 V

Denne sag omhandler faderen, F, som dræber moderen, M, til deres fælles barn, B. F bliver idømt en straf på 12 år samt en udvisning. F og M har på dødstidspunktet fælles forældremyndighed. Efter drabet på M bliver B anbragt på en institution, mens F beholder forældremyndigheden. Mormoren til B indgiver en ansøgning om forældremyndighed og bliver af byretten tildelt denne. F anker byretsafgørelsen til landsretten, der stadfæster byrettens afgørelse, som er den dom, der fokuseres på her.⁶⁹

Gennem oplysningen af denne sag foretages der en psykologisk undersøgelse af F, hvoraf det fremgår, at: *'Der er ikke noget i undersøgtes personlighed noget der i sig selv gør ham uegnet til at have forældremyndigheden over sit barn. Fagligt psykiatrisk er der ikke saglige argumenter for, at han skal fratages forældremyndigheden over sit barn.'*⁷⁰

⁶⁸ <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

⁶⁹ Jf. TFA 1998.198 V, s. 1

⁷⁰ Jf. TFA 1998.198 V, s. 1, 2. kolonne

Der bliver ikke foretaget en børnesagkyndig undersøgelse af B, på trods af at F anmoder herom. Det er ikke i dommen begrundet, hvorfor en sådan børnesagkyndig undersøgelse ikke bliver foretaget. Der er dog indhentet forklaringer fra de professionelle voksne i B's liv – det være sig institutionslederen på institutionen, hvor B er anbragt, og B's socialrådgiver – til at belyse sagen.⁷¹

Da der er tale om en sag fra 1998, er FAL § 15 a ikke vedtaget på daværende tidspunkt. Dermed kan forældremyndigheden kun tildeles en anden end F, såfremt det er af afgørende betydning for B, at F ikke fortsat har forældremyndigheden. Landsretten stadfæster byrettens afgørelse og tildeler dermed mormoren forældremyndigheden over B. Grundlaget herfor beror hovedsageligt på det faktum, at F udover sin fængselsstraf er udvist af Danmark for bestandigt. Det vil sige, at F's fremtid i de næste mange år vil foregå i fængsel, og herefter i udlandet. Tildeles F forældremyndigheden, kan det dermed frygtes, at B's fremtid indebærer en flytning væk fra Danmark og hendes velkendte rammer.⁷²

Selvom der er tale om ældre retspraksis, medtages denne dom i specialet. Det skyldes overvejende, at der, som nævnt, er begrænset retspraksis på området. Ydermere kan den ældre dom bidrage til at belyse retsstillingen forud for ændringerne i FAL i henholdsvis 2016 og 2018.

3.3. TFA 2013.750 Ø

Denne dom omhandler en anden situation end de ovenfor nævnte to. Her er der ikke tale om en forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. I stedet er tale om en afgørelse om bopælsretten. Det relevante i denne afgørelse er dog inddragelsen af barnets bedste som grundlag for afgørelsen. Igen inddrages denne, da retspraksis på området for specialet er meget sparsommeligt.

Efter at have forsøgt at blive forældre i en årrække bliver moderen, M, og faderen, F, i 2011 forældre til et barn, B. Sagen er den, at B bliver født af en surrogatmor fra Indien. F er den biologiske far til B, mens M ikke er biologisk mor til B. Inden fødslen af B går M og F fra hinanden, men de ønsker

⁷¹ Jf. TFA 1998.198 V, s. 1

⁷² Jf. TFA 1998.198 V

stadig at være forældre til B sammen. B kommer til verden i Indien, hvorefter surrogatmoren fraskriver sig forældremyndigheden. Først 6 måneder efter fødslen får B opholdstilladelse i Danmark, og indtil da befinder M sig i Indien med B.

Da M og B kommer til Danmark, har forældrene en 7/7-deleordning over B, hvor denne har bopæl hos M. Alt forløber problemfrit, indtil M sammen med B i 2012 flytter halvanden times kørsel væk fra F. Det medfører, at deleordningen ikke længere kan fungere, og deraf starter tvisten om, hvor B skal have bopæl.

Landsretten afgør sagen således, at B får bopæl hos M. Denne afgørelse bunder hovedsageligt i hensynet til barnets bedste. Landsretten fastlægger, at begge forældre, F og M, er kompetente til at have bopælsretten over det fælles barn. At bopælsretten tilfalder M, skyldes hensynet til barnets bedste.

Her er der blandt andet nævnt, at M i de første 6 måneder af B's liv befinder sig i Indien. Efterfølgende har M også den primære kontakt til B, da hun har afholdt orlov i B's første år. Det tillægges dermed vægt, at M har været B's primære omsorgsperson, og det konkluderes, at det er til barnets bedste, at bopælsretten tilfalder M.⁷³

4. Forældreansvarslovens § 15 a

I det følgende vil hele FAL § 15 a blive gennemgået. Dette vil ske med udgangspunkt i forskellige regelsæt og forarbejderne hertil. Ydermere vil retspraksis og en enkelt case blive inddraget.

FAL § 15 a lyder som følger:

'Har den ene forælder forvoldt den anden forælders død, og havde forældrene ved dødsfaldet fælles forældremyndighed, eller havde den efterlevende forælder forældremyndigheden alene, træffes der afgørelse om, hvorvidt forældremyndigheden skal forblive hos den efterlevende forælder, eller om en anden skal have forældremyndigheden.

⁷³ Jf. TFA 2013.750 Ø

Stk. 2. Hvis den ene forælder har forvoldt den anden forælders død og den afdøde forælder havde forældremyndigheden alene, finder § 15, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. I sager omfattet af stk. 1 finder § 13, stk. 2, 2. pkt. tilsvarende anvendelse.⁷⁴

4.1. Anvendelsesområdet

Første skridt til at beskrive behandlingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er at fastlægge anvendelsesområdet for FAL § 15 a, der regulerer netop disse situationer. Derfor vil betingelserne for, at FAL § 15 a finder anvendelse blive gennemgået.

Indledningsvis bør det fastlægges, at førend FAL § 15 a kan finde anvendelse, skal sagen omhandle to personer, der sammen har et fælles barn – eller børn. Med andre ord skal der være tale om personer, der sammen har titlen 'forældre'.

4.1.1. 'Har den ene forælder forvoldt den anden forælders død'

Som det fremgår af ordlyden af FAL § 15 a, finder denne anvendelse, såfremt den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Specifikt skal den ene forælder dermed være afgået ved døden som følge af den anden forælders handlinger eller mangel på samme.⁷⁵

Det fremgår af en note til bestemmelsen, at denne finder anvendelse, når den ene forælder har forvoldt den anden forælders død ved '*overtrædelse af straffelovens § 237, § 246, jf. § 245 eller § 250 – samt medvirken hertil efter straffelovens § 23.*'⁷⁶ Heraf følger en kort gennemgang af disse bestemmelser.

⁷⁴ Jf. Forældreansvarslovens § 15 a, s. 6.

⁷⁵ Jf. Forældreansvarslovens § 15 a, s. 6

⁷⁶ Jf. Forældreansvarsloven, s. 43, note 60.

4.1.1.1. Straffelovens § 237

Straffelovens § 237 er bestemmelsen for manddrab.⁷⁷ Her er der helt basalt tale om situationer, hvor en person med forsæt udfører en direkte handling, som slår en anden person ihjel.

Førend FAL § 15 a finder anvendelse, vil situationen dermed være, at den ene forælder med fortsæt udfører en direkte handling, som forvolder den anden forælders død.

4.1.1.2. Straffelovens § 246, jf. § 245

Først en gennemgang af indholdet af straffelovens § 246. Der straffes efter denne bestemmelse, såfremt den enkelte person har begået vold omfattet af straffelovens § 245 og denne vold medfører, at offeret afgår ved døden som følge heraf.⁷⁸

Førend straffelovens § 246 finder anvendelse, er det for det første en betingelse, at den udførte vold skal være § 245-vold. For det andet skal den udførte vold have været af særlig voldsom karakter, foregå med ønske om legemsskade eller kunne defineres som mishandling. Brug af straffelovens § 246 vil forekomme i situationer vedrørende udførelse af vold, hvor forsæt til en overtrædelse af straffelovens § 237 ikke kan forevises.⁷⁹

Hernæst en gennemgang af straffelovens § 245. Straffelovens § 245 er bestemmelsen, der regulerer de forhold, hvor en eller flere personer har udøvet grov vold mod en anden.⁸⁰ For at fastlægge hvilke voldshandlinger, der er omfattet af straffelovens § 245, må der skelnes mellem simpel og grov vold. I note 1275 til straffeloven fremgår en række eksempler: *'(...) voldshandlinger begået under anvendelse af våben, såsom geværer, pistoler, økser, knive, peberspray mod ansigt (...)'*.⁸¹ Også volds-handlinger uden inddragelse af våben eller andre genstande kan anses som grov vold. Det være sig blandt andet handlinger, som retter sig mod halsen på modparten.

⁷⁷ Jf. Straffelovens § 237, s. 26

⁷⁸ Jf. Straffelovens § 246, s. 20

⁷⁹ Jf. Straffeloven, s. 246 f., note 1285.

⁸⁰ Jf. Straffelovens § 245, s. 20

⁸¹ Jf. Straffeloven, s. 241, note 1275.

Dermed kan det konkluderes, at FAL § 15 a finder anvendelse, såfremt den ene forælder har udøvet vold efter § 245 mod den anden forælder og udøvelsen af volden – samt dennes hårde grad – medfører, at denne forælder afgår ved døden.

4.1.1.3. Straffelovens § 250

I straffelovens § 250 angives den situation, at en person efterlades i en hjælpeløs tilstand af en anden person.⁸² Definitionen på, hvorvidt en hjælpeløs tilstand foreligger, er for det første, at den pågældende person, som efterlades, ikke er i stand til at hjælpe sig selv. Det kan eksempelvis være situationer, hvor den efterladte er stærkt påvirket. For det andet skal der foreligge en situation, hvor det ikke er sandsynligt, at en tredjemand vil yde den efterladte hjælp. Det være sig situationer, hvor den efterladte er placeret i sit eget hjem eller et andet privat rum, hvor en tredjepart ikke med høj sandsynlighed vil befinde sig.⁸³

I forbindelse med anvendelsen af FAL vil det omhandle den situation, hvor ene forælder efterlades af den anden forælder i en hjælpeløs tilstand, som vil medføre, at den efterladte forælder afgår ved døden.

4.1.1.4. Straffelovens § 23

Straffelovens § 23 omhandler medvirken til en lovovertrædelse – som også er strafbart. Det fremgår af bestemmelsen, at den enkelte person skal have foretaget en aktiv handling, som på den ene eller anden måde har medført en lovovertrædelse.⁸⁴

Det essentielle er dog, at den enkelte persons handling ikke alene medfører lovovertrædelsen; der skal flere personers handlinger i samhörighed til, førend lovovertrædelsen sker og straffelovens § 23

⁸² Jf. Straffelovens § 250, s. 26

⁸³ Jf. Straffeloven, s. 250, note 1294.

⁸⁴ Jf. Straffelovens § 23, s. 3.

dermed finder anvendelse. Den aktive handling, der foretages, skal have en tilknytning til lovovertrædelsen. Der er dog ikke et krav om, at handlingen skal have været altafgørende for, at lovovertrædelsen var indfundet.⁸⁵

Der kan dog forefinde særlige situationer, hvor der ikke er et krav om, at den enkelte person foretager en aktiv handling, førend denne bliver medvirkende til en lovovertrædelse. Det vil sige, at passivitet i nogle tilfælde kan medføre, at den enkelte er medvirkende til en lovovertrædelse.⁸⁶ Et eksempel herpå kan være medvirken til overtrædelse af straffelovens § 250, da en sådan overtrædelse påkræver passivitet hos gerningsmanden eller gerningsmændene.

Sættes dette i henhold til betingelsen for, at FAL finder anvendelse, nævnes det, at den ene forælder skal have begået en af de ovenfor gennemgåede strafbare forhold, således at den anden forælder er afgået ved døden. I samme ombæring gøres det klart, at også medvirken til overtrædelse af selvsamme forhold, der medfører, at den anden forælder afgår ved døden, er tilstrækkeligt til, at FAL § 15 a finder anvendelse.

4.2. Forældremyndighed

Når den situation foreligger, at den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, står der et eller flere efterladte fælles børn tilbage. Disse børn er ikke alene blevet frarøvet en af de vigtigste personer i deres liv, men kan også se frem mod en helt anden hverdag og et helt andet liv, end de er vant til.

Hvordan denne hverdag kommer til at se ud for de enkelte børn, afhænger i høj grad af, hvilke beslutninger der bliver taget på deres vegne efter tabet af en af deres forældre. Heraf vil beslutningen om, hvem der skal have forældremyndigheden over de pågældende børn, være den mest essentielle og uden sammenligning den beslutning, som vil have flest konsekvenser for børnene – både nu og fremover.

⁸⁵ Jf. Straffeloven, s. 66, note 132.

⁸⁶ Jf. Straffeloven, s. 66 f., note 135.

4.2.1 Forældremyndighed på tidspunktet, hvor døden indtræffer

Hvordan spørgsmålet om, hvem der skal have forældremyndigheden over de efterladte børn, skal behandles, afhænger af, hvem der havde forældremyndigheden, da den ene forælder forvoldt den anden forælders død.

Her forefindes der tre forskellige situationer, som vil blive gennemgået nedenfor.

4.2.1.1. Fælles forældremyndighed

Foreligger der den situation, at forældrene til det eller de pågældende børn har fælles forældremyndighed på det tidspunkt, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er det FAL § 15 a, stk. 1, der finder anvendelse. Heraf fremgår det, at der træffes: *'(...) afgørelse om, hvorvidt forældremyndigheden skal forblive hos den efterlevende forælder, eller om en anden skal have forældremyndigheden.'*⁸⁷

Når der er tale om forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er det ikke en selvfølge, at forældremyndigheden forbliver hos den efterlevende forælder – heller ikke selvom situationen på tidspunktet for dødsfaldet har været således, at der har forelagt fælles forældremyndighed mellem de to parter. Det gør heller ingen forskel, at barnet op til dødstidspunktet har haft bopæl ved den efterlevende forælder. I forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, må den efterlevende forælder dermed ansøge om fortsat at være forældremyndighedsindehaver for det eller de pågældende børn. Som nævnt tidligere er det i disse situationer dog også muligt for andre udenforstående parter at ansøge om forældremyndigheden. Der er som udgangspunkt ikke defineret en frist for, hvornår en ansøgning om overtagelse af forældremyndighed senest kan fremsættes. Det fremgår dog af noterne til FAL, at det må konkluderes at skulle fremsættes *'inden der er gået længere tid efter, at der er blevet fastslået ved dom, at det er den efterlevende forælder, der er gerningsmanden.'*⁸⁸

⁸⁷ Jf. Forældreansvarslovens § 15 a, stk. 1, s. 6

⁸⁸ Jf. Forældreansvarsloven, s. 43 f., note 60

Det er familieretten, der skal træffe afgørelse vedrørende spørgsmålet om forældremyndighed. Familieretten skal foretage en vurdering af, hvorvidt de parter, som har ansøgt om at overtage forældremyndigheden, har de kompetencer, der skal til for at overtage forældremyndigheden. Samme vurdering skal ske af den efterlevende forælder. Konkluderer familieretten, at dette ikke er tilfældet, må denne udpege en anden forældremyndighedsindehaver. Det er henholdsvis Familieretshuset og kommunen, der er tovholdere i relation til at finde alternative forældremyndighedsindehavere, hvoraf familieretten ud fra en konkret vurdering kan udvælge den rigtige til overtagelse af forældremyndigheden.⁸⁹

Forhold, der er omfattet af FAL § 15 a, stk. 1, er også reguleret i FAL § 15 a, stk. 3, og der henvises videre til FAL § 13, stk. 2, 2. pkt. Heraf fremgår det, at forældremyndigheden ikke kun kan overdrages til én person, men at der også foreligger en mulighed for at overdrage en fælles forældremyndighed til et samlevende par.⁹⁰ Hertil bør det nævnes, at det samlevende par ikke udelukkende omfatter et par bestående af en kvinde og en mand. Også ægtepar bestående af to af samme køn er omfattet af FAL § 13, stk. 2, 2. pkt.⁹¹

Der foreligger dog nogle yderligere krav til dette samlevende par, førend forældremyndigheden kan tildeles disse i forening. Disse krav ligger udover de almindelige krav til en forældremyndighedsindehaver. Det drejer sig hovedsageligt om krav til parrets samliv. Den første af de betingelser, der fremsættes, til parrets samliv, er, at parrets relation skal have karakter af et ægteskabslignende forhold. Ydermere skal samlivet have været af en vis sammenhængende længde – heraf må 2,5 år anses for at være minimumslængden. Afslutningsvis må det påkræves, at parret er samboende ved overtagelse af forældremyndigheden. Kan parret ikke opfylde disse betingelser, vil de ikke blive tildelt forældremyndigheden i forening. Det betyder dog ikke, at en af parterne i forholdet ikke alene kan overtage forældremyndigheden.⁹²

Disse krav til parrets samliv fremsættes hovedsageligt for at beskytte barnet fra mere turbulens. Når forældremyndigheden gives til et par i forening, er det essentielt, at disse har et stærkt forhold, således

⁸⁹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 43 f., note 60

⁹⁰ Jf. Forældreansvarsloven, s. 5

⁹¹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 39, note 50

⁹² Jf. Forældreansvarsloven, s. 39, note 50

at de ikke må antages at bryde med hinanden og dermed efterlade barnet i en situation, hvor en ny forældremyndighedssag kan opstå.

4.2.1.2. Efterlevende forælder har forældremyndigheden

I situationer, hvor den efterlevende forælder ved dødstidspunktet har forældremyndigheden over det eller de fælles børn, er retsstillingen på samme måde som nævnt ovenfor, hvor forældremyndigheden på dødstidspunktet er fælles. Dette fremgår af FAL § 15 a, stk. 1, hvor situationen med fælles forældremyndighed og situationen, hvor den efterlevende har forældremyndigheden, da den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er reguleret sammen.⁹³

4.2.1.3. Afdøde forælder har forældremyndigheden

Er situationen således, da den ene forælder forvolder den anden forælders død, at den nu afdøde forælder har forældremyndigheden over det eller de fælles børn, skal FAL § 15 a, stk. 2, i spil. Den lyder, som følger: *'Hvis den ene forælder har forvoldt den anden forælders død og den afdøde forælder havde forældremyndigheden alene, finder § 15, stk. 3, tilsvarende anvendelse.'*⁹⁴

Det fremgår af FAL § 15, stk. 3, som der henvises videre til i FAL § 15 a, stk. 2, at i situationer, hvor den forælder, som har forældremyndigheden over det eller de fælles børn, afgår ved døden, overgår forældremyndigheden ikke automatisk den efterlevende forælder. Denne kan dog – på lige fod med alle andre, som har et ønske om at erhverve forældremyndigheden over det eller de pågældende børn – ansøge om forældremyndigheden.⁹⁵

At forældremyndigheden ikke overdrages til den efterlevende forælder helt automatisk, sker som følge af lovændringen i 2016. Denne er som nævnt begrundet i en sag, hvor forældremyndigheden netop bliver overdraget til den efterlevende forælder. Dette er der i for sig intet forkert i – det forkerte

⁹³ Jf. Forældreansvarslovens § 15 a, stk. 1, s. 6

⁹⁴ Jf. Forældreansvarslovens § 15 a, stk. 2, s. 6

⁹⁵ Jf. Forældreansvarsloven, s. 5 f.

forelægger i, at spørgsmålet om, hvorvidt denne er den rigtige forældremyndighedsindehaver, ikke bliver vurderet.⁹⁶ Efter lovændringen foreligger der nu et sagsforløb, som sikrer, at der altid udpeges en forældremyndighedsindehaver til et barn, som fra det ene øjeblik til det andet står uden en sådan. Ydermere sikres det, at spørgsmålet om, hvem der skal være forældremyndighedsindehaver, bliver vurderet.⁹⁷

Når en sådan tragisk situation foreligger og den efterlevende forælder og muligvis også andre parter har anmodet om forældremyndigheden over det eller de efterladte børn, er det familieretten, der træffer afgørelse om, hvem skal have denne. Dette sker, efter at sagen indbringes til familieretten af Familieretshuset.⁹⁸

Foreligger der den situation, at hverken den efterlevende forælder eller anden af de, som har anmodet om forældremyndigheden over det eller de pågældende børn, anses for at være kompetente til at varetage denne opgave af familieretten, kan denne beslutte, at forældremyndighedsindehaveren skal findes et andet sted. Det er med andre ord ikke pålagt familieretten udelukkende at vælge en forældremyndighedsindehaver mellem de kandidater, der frivilligt stiller op hertil. Forefinder det forhold, at ingen anses for at være kompetente, må Familieretshuset i samarbejde med den pågældende kommune finde en eller flere kandidater, som vil kunne anses for at være kompetente, og forelægge disse for familieretten. Det kan eksempelvis være en plejefamilie, som henholdsvis Familieretshuset og pågældende kommune mener har kompetence hertil.⁹⁹

Det samme gør sig gældende i de situationer, hvor ingen anmoder om at overtage forældremyndigheden over det eller de efterladte børn. Her vil Familieretshuset og kommunen i forening udpege alternative forældremyndighedsindehavere, der har de forventede kompetencer hertil, hvorefter familieretten vil vurdere sagen.¹⁰⁰

⁹⁶ Jf. <https://www.berlingske.dk/samfund/far-faar-foraeldremyndighed-efter-drab-paa-mor>

⁹⁷ Jf. Forældreansvarsloven, s. 42 f., note 57

⁹⁸ Jf. Forældreansvarsloven, s. 42 f., note 57

⁹⁹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 42 f., note 57

¹⁰⁰ Jf. Forældreansvarsloven, side 42 f., note 57

5. Behandlingen af forældremyndighedsspørgsmålet, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død

Som tidligere nævnt bliver der i 2018 indført en række ændringer i FAL. Samtidig hermed træder LFH i kraft. I dette afsnit vil der være fokus på, hvordan behandlingen af forældremyndighedssager foregår indtil omlægningen af familieområdet i 2018, og hvordan den har udartet sig efter omlægningen.

Fokus vil udelukkende være på de forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død.

5.1. Før reformen på familieområdet i 2018

Før omlægningen af det familieretlige område, som finder sted, i takt med at der i 2018 bliver oprettet en ny lov, lov om Familieretshuset og at en række ændringer i forskellige andre regelsæt bliver vedtaget, er det henholdsvis Statsforvaltningen, Ankestyrelsen og domstolene, der er hovedaktører på området.¹⁰¹

Statsforvaltningen har været etableret siden 1. juli 2013. Indtil da fungerer systemet således, at der er fem statsforvaltninger fordelt regionalt i landet. Siden etableringen i 2013 har Statsforvaltningen fungeret som den essentielle myndighed indenfor det familieretlige system.¹⁰² Systemet har været opbygget således, at tvister indenfor familieretten, som de enkelte parter ikke selv har kunnet nå til en fælles enighed omkring, som udgangspunkt er blevet indbragt for Statsforvaltningen. Herefter har Statsforvaltningen påbegyndt sagsbehandlingen af sagen. Det har omfattet henholdsvis at oplyse sagen og at mediere mellem parterne. Har der stadig ikke forelagt et grundlag for at komme frem til et forlig mellem parterne, har det hermed været Statsforvaltningen, der har afgjort tvistspørgsmålet.¹⁰³

¹⁰¹ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 14, afsnit 2.

¹⁰² Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 8, afsnit 3.2.1.1.

¹⁰³ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 8, afsnit 3.2.1.2.

Hovedformålet med Statsforvaltningens behandling af de enkelte tvister er at give forældrene – og familierne som helhed – nogle redskaber til bedre selv at kunne løse den pågældende uenighed, men også de fremtidige uenigheder, der må forekomme.¹⁰⁴ Dette vil både gavne de enkelte familier, som i højere grad vil have mulighed for at tage problemerne i opløbet og det familieretlige område, der forhåbentlig vil få indbragt færre sager – netop som følge heraf.

Om den enkelte tvist skal behandles af Statsforvaltningen eller direkte af domstolene, afhænger af, hvilken type af tvist, der er tale om. Dette medfører også, at den enkelte familie kan have en uenighed, som afføder flere forskellige typer af tvister, der skal behandles ved forskellige instanser. Det vil sige, at i stedet for at få behandlet alle de uenigheder og tvister, som den enkelte familie må have, samlet, kan det risikeres, at de skal behandles enkeltvis og ved forskellige instanser.¹⁰⁵

Sager vedrørende forældremyndighed, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, vil indledes, idet politiet i forbindelse med en sådan sag giver besked herom til den pågældende kommune. Kommunen videregiver disse oplysninger til Statsforvaltningen.¹⁰⁶ Statsforvaltningen er det indledende led i sager om forældremyndighed, og det vil sige, at denne ikke har kompetence til at træffe afgørelse i sådanne sager, men at disse altid vil starte i Statsforvaltningen. Her vil sagen oplyses, og hvis det er muligt, arbejdes der mod et forlig forældrene imellem. Dette vil dog ikke være tilfældet i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, da der udelukkende er én part tilbage. Statsforvaltningen vil her indbringe sagen for domstolene.¹⁰⁷

5.2. Efter reformen på familieområdet i 2018

Formålet med omlægningen af det familieretlige område i 2018 er at danne et samlet system med et fælles formål. Ønsket er at arbejde sig væk fra et system, hvor problematikker bliver behandlet i forskellige instanser og dermed opdelt. Med andre ord er fokus på at oprette et område, hvor de enkelte familier bliver taget i hånden fra første møde og fulgt tæt gennem hele processen. Naturligvis

¹⁰⁴ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 8, afsnit 3.2.1.2.

¹⁰⁵ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 14, afsnit 2.

¹⁰⁶ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 6, afsnit 2.3.2.

¹⁰⁷ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 17, afsnit 3.3.1.1.

skal det være et samlet system, som har barnets bedste i fokus, både i sagsbehandlings- og afgørelsesprocessen.¹⁰⁸

For at understrege dette ønske om, at barnets bedste skal være fokuspunktet i alle dele af den familieretlige behandling, bliver der ved omlægningen af området oprettet Børneenheden.¹⁰⁹ Grundlaget for oprettelsen af Børneenheden er at udforme et sted, hvor barnet i alle aspekter er førsteprioriteten. Det være sig både i form af det øgede fokus på barnets trivsel, men også på den ekstra støtte, som kan tillægges barnet fra de involverede i Børneenheden. Børneenheden har til opgave at tilbyde de børn, som er inddraget i eller påvirkede af familieretlige sager, vejledning og den ekstra hjælp, disse kan have behov for.¹¹⁰

Ved omlægningen af familieområdet bliver henholdsvis Familieretshuset og familieretten oprettet og gjort til hovedaktører.¹¹¹ Systemet fungerer således, at enhver sag indenfor det familieretlige område bliver anlagt i Familieretshuset. Her vil sagen blive oplyst og senere hen visiteret.¹¹² De sager, der vurderes at være indgribende for den enkelte familie, indbringes for familieretten til afgørelse, mens sager, som ikke i samme grad er indgribende for den omhandlende familie, vil blive afgjort af Familieretshuset. Afgørelser truffet af Familieretshuset kan naturligvis prøves ved familieretten.¹¹³

Samtidig er der ved omlægningen fokus på at oprette et familieretsområde, hvor alle typer af sager kan forelægges for en domstol. Familieretlige sager vil altid blive anlagt for familieretten. Dette øgede fokus på indbringelse for familieretten skyldes hovedsageligt, at afgørelser af familieretlige tvister ofte vil have store konsekvenser og vil have indgribende karakter overfor de omhandlende parter, i særdeleshed for børnene. Sager med så stor betydning for det eller de enkelte børn – og deres familier – bør afgøres af den dømmende magt.¹¹⁴

Der kan argumenteres for, at det øgede fokus på indbringelse af familieretlige sager for familieretten kan være modsigende i forhold til retten til privat- og familieliv, som artikel 8 i EMRK regulerer.¹¹⁵

¹⁰⁸ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 7, afsnit 1.

¹⁰⁹ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 6, afsnit 1.

¹¹⁰ Jf. Udkast til Lov om Familieretshusets § 15, stk. 1, s. 2

¹¹¹ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 10, afsnit 3.2.3.2

¹¹² Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 14, afsnit 2

¹¹³ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 7, afsnit 2

¹¹⁴ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 14, afsnit 2

¹¹⁵ Jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention artikel 8, s. 2

Der skal dog i forbindelse med artikel 8 foretages en afvejning, når det vurderes, hvorvidt retten til privat- og familieliv er overskredet. Det være sig afvejningen af på den ene side de involverede parter ret til privat- og familieret – samt på den anden side medlemsstaternes ansvar for at beskytte barnet i enhver situation. Det fremsættes dermed klart, at hensynet til barnets bedste er i højsædet. Er der tvivl om barnets trivsel i en pågældende situation, må de enkelte parter ret til privat- og familieliv vige, således at dette kan klarlægges.¹¹⁶

Den helt specifikke sagsbehandling for en forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, vil dermed efter omlægningen af familieretsområdet i 2018 altid starte ud med, at politiet kontakter Familieretshuset med henblik på at oprette en sag, når en sådan situation forefindes. Herefter vil Familieretshuset oplyse og visitere sagen.¹¹⁷ En forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, vil visiteres som en § 6-sag, og denne skal dermed indbringes for familieretten, som vil træffe afgørelse i sagen.¹¹⁸

6. Hensyn ved afgørelse af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død

Når familieretten skal træffe afgørelse i forældremyndighedssager, er der forskellige faktorer, som bør tages i betragtning. Det være sig blandt andet, hvorvidt de, som er i spil til overtagelse af forældremyndigheden over det eller de enkelte børn, har kompetence til at overtage forældremyndigheden. Samtidig skal familieretten også tage hensyn til barnets bedste i afgørelsen af forældremyndighedsspørgsmålet.

Disse to faktorer vil blive beskrevet, analyseret og præciseret i det følgende. Dette vil ske med inddragelse af forskellige regelsæt, forarbejder til loven og relevant retspraksis.

¹¹⁶ Jf. Elo Rytter, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – og dansk ret, 2006, s. 220 ff.

¹¹⁷ Jf. Forældreansvarsloven, side 43 f., note 60

¹¹⁸ Jf. Udkast til Lov om Familieretshusets § 27, stk. 1, nr. 1, s. 4

6.1. Forældremyndighedsindehaveren

Forældremyndighedsindehaveren er, som det fremgår af ordet, den, som har forældremyndigheden over det enkelte barn. Forældremyndighedsindehaveren i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, kan både være en enkeltperson eller et samlevende par i forening.

Som det fremgår af navnet på FAL, så medfører det et ansvar at være forældre – og dermed også forældremyndighedsindehaver. Dette forældreansvar kommer til udtryk i en række krav, der er fremsat til forældremyndighedsindehaveren. Disse vil blive behandlet nedenfor.

6.1.1. Krav til forældremyndighedsindehaveren

Det er i FAL § 2, stk. 1, reguleret, hvilke krav der skal opfyldes af en forældremyndighedsindehaver, førend den erklæres egnet. Lovens ordlyd er som følger: *'Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov'*.¹¹⁹ Kravene til forældremyndighedsindehaveren gælder ikke kun for de biologiske forældre, men også for andre parter, der ansøger herom.

Som tidligere nævnt har forældremyndighedsindehaveren et forældreansvar. Som forældremyndighedsindehaver medfølger der en række pligter, men også ansvaret for at træffe beslutninger omhandlende barnets personlige forhold. Eksempler på disse pligter kan være valg og oprettelse af skolegang og –sted, bare for at nævne nogle. Forældremyndighedsindehaveren pålægges samtidig et ansvar for at sikre sig, at det enkelte barn er socialt integreret. Hermed må det konkluderes, at der med påleggelsen af disse pligter er tale om en omsorgspligt og ikke en pligt til at forsørge det enkelte barn. Fokus er med andre ord på barnets trivsel.¹²⁰

Det er ikke specificeret i loven, hvilke kriterier forældremyndighedsindehaveren skal opfylde, førend denne kan yde den tilstrækkelige omsorg for barnet. Det beror på en konkret vurdering af det enkelte

¹¹⁹ Jf. Forældreansvarslovens § 2, stk. 1, s. 1

¹²⁰ Jf. Forældreansvarsloven, s. 24, note 5.

barn. Det skyldes, at behovet vil variere fra barn til barn. Fælles for alle situationer vil dog være, at forældremyndighedsindehaveren skal varetage den daglige omsorg for barnet.

Den daglige omsorg kan dog undtagelsesvis, afhængig af relationen eller den geografiske placering mellem forældremyndighedsindehaveren og det enkelte barn, pålægges en anden.¹²¹ Dette ses blandt andet i **Langelandssagen**, hvor en advokat af Statsforvaltningen er blevet udpeget som forældremyndighedsindehaver over barnet. Barnet er dog bosiddende hos farmoren, som derfor naturligvis drager den daglige omsorg for barnet. Her er det med andre ord relationen mellem forældremyndighedsindehaveren og barnet, som medfører, at en anden – i dette tilfælde farmoren – har den daglige omsorgspligt.¹²²

Det er ikke af afgørende betydning, hvorvidt forældremyndighedsindehaveren rent geografisk er placeret andetsteds end barnet. Dette er illustreret i **TFA 1998.198 V**, hvor F, som er fængslet, forud for afgørelsen af forældremyndighedsspørgsmålet har været forældremyndighedsindehaver over sin datter. Her har Socialforvaltningen i den pågældende kommune dog forestået den daglige omsorg, som er videregivet til den socialpædagogiske institution, hvor datteren har været anbragt siden sin mors død. F har dermed haft forældremyndigheden, på trods af at denne rent geografisk har været adskilt fra sin datter.¹²³

Ved vurderingen af ansøgeren af forældremyndighedens evne til at varetage rollen som forældremyndighedsindehaver kan der foretages en række undersøgelser. Efter omlægningen af familieretsområdet vil iværksættelsen af sådanne undersøgelser ske på Familieretshusets foranledning. Disse undersøgelser kan eksempelvis være psykologiske eller sagkyndige undersøgelser.¹²⁴

Dette ses blandt andet i **Langelandssagen**, hvor samtlige bedsteforældre, der alle har ansøgt om forældremyndigheden over B, gennemgår henholdsvis en sagkyndig og en psykologisk undersøgelse. Resultatet af begge disse er, at mormoren og morfaren erklæres kompetente til at varetage rollen som

¹²¹ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 3, afsnit 2.1.2.

¹²² Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹²³ Jf. TFA 1998.198 V

¹²⁴ Jf. Udkast til Lov om Familieretshuset, s. 7, afsnit 2.

forældremyndighedsindehaver over B, mens farmoren, der hidtil og stadig har varetaget den daglige omsorg for B, erklæres uegnet.¹²⁵

Det ses ligeledes i **TFA 1998.198 V**, hvor F gennemgår en psykologisk undersøgelse. Her udtaler overlæge Jens Schmidt fra Retspsykiatrisk afsnit, Middelfart, Sygehus Fyn, følgende: *'Der er ikke noget i undersøgtes personlighed noget der i sig selv gør ham uegnet til at have forældremyndigheden over sit barn. Fagligt psykiatrisk er der ikke saglige argumenter for, at han skal fratages forældremyndigheden over sit barn.'*¹²⁶ Forældremyndigheden bliver dog frataget F på trods af den sagkyn-dige vurdering.¹²⁷

Dermed må det konkluderes, at der kan forekomme den situation, at den enkelte forældremyndighedsansøger erklæres egnet som forældremyndighedsindehaver, men ikke tildeles denne. Dette kan skyldes, at der i afgørelser om forældremyndighed altid skal tages hensyn til barnets bedste. Med andre ord kan en ansøger være egnet som forældremyndighedsindehaver, men ikke få forældremyndigheden tildelt, da det af andre årsager vurderes, at dette ikke vil være barnets bedste.

6.2 Barnets bedste

Hensynet til barnets interesse, til barnets tarv og til barnets bedste skal prioriteres. Kært barn har mange navne – og nævnes tilsvarende mange gange i konventioner, love, forarbejder og så videre.

Det er blandt andet nævnt i EMRK artikel 8, som behandler menneskers ret til privat- og familieliv. Heraf fremgår det, at særlig hensynet til barnets interesse skal vægtes højt, når der behandles sager vedrørende retten til privat- og familieliv.¹²⁸ I artikel 3 i FN's Børnekonvention bruges udtrykket barnets tarv. Også her gøres det klart, at barnets tarv skal vægtes højt i beslutninger vedrørende børn.¹²⁹ Det samme gælder i FAL, hvor § 4 præsenterer begrebet barnets bedste.¹³⁰

¹²⁵ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹²⁶ Jf. TFA 1998.198 V, s. 1, 2. kolonne, linje 6 ff.

¹²⁷ Jf. TFA 1998.198 V

¹²⁸ Jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, s. 2

¹²⁹ Jf. FN's Børnekonvention, s. 1

¹³⁰ Jf. Forældreansvarslovens § 1, s. 2

På trods af at hensynet til barnets bedste, som det vil blive betegnet som i dette speciale, fremgår i megen forskellig lovgivning – og tillægges stor vægt – forefindes der ikke en definition heraf. Det følgende fremgår af note 12 til FAL: *'Der er tale om en retlig standard, der er under stadig udvikling og afhænger af forskellige opfattelser og værdinormer i samfundet. Opfattelsen af, hvad der er bedst for barnet, ændrer sig med tiden. Vurderingen af barnets bedste bør indeholde en bredere bedømmelse af, hvad der er bedst for barnet – både i et kortere og i et længere tidsperspektiv. Endvidere afhænger barnets bedste af, hvilket barn der er tale om. Vurderingen skal derfor altid ske ud fra en konkret og individuel vurdering af det enkelte barns forhold – herunder barnets egen mening – sammenholdt med den viden og det erfaringsgrundlag, der foreligger eller kan bibringes sagen i form af eksempelvis børnesagkyndig sagkundskab. Barnets bedste er den til enhver tid bedst tænkelige løsning for det enkelte barn.'*¹³¹ Som det er formuleret, er barnets bedste en svær størrelse at definere; en præcision heraf vil dog alligevel forsøges i dette speciale.

Som nævnt ovenfor er begrebet barnets bedste indtil omlægningen af det familieretlige område i 2018 reguleret i FAL § 4. I forbindelse med omlægningen ændres FAL § 1, således at hensynet til barnets bedste nu ikke alene reguleres i FAL § 4, men også foreligger som en formålsbestemmelse til FAL.¹³² Under førstebehandlingen af ændringen af FAL udtaler Rasmus Vestergaard Madsen (EL) følgende om den foreslåede ændring: *'For Enhedslisten har det derfor været et afgørende pejlemærke i indretningen af det nye system at gøre barnets bedste til det styrende princip. Det indebærer ikke bare, at hensynet til barnet og dets trivsel skal stå soleklart i lovens formålsparagraffer. Det indebærer også, at hensynet til barnet gennemsyrrer tilrettelæggelsen af hele systemet og i den måde, barnet bliver fulgt på igennem systemet. Det er vi lykkedes med, og det er vi rigtig glade for. Formålet i forældreansvarsloven vil samtidig blive ændret, så der ikke længere er tvivl om, at barnets ret til trivsel altid kommer til at stå før forældres ret til barnet. Derudover står hensynet til barnet nu helt centralt i loven om det nye familieretlige hus.'*¹³³ Med denne udtalelse sættes der ord på, hvilken betydning forarbejder til udarbejdelsen af den nye formålsbestemmelse i FAL har ønsket, at denne skal have. Det helt centrale ønske har været at understrege den essentielle betydning, som vurderingen og hensynet til barnets bedste skal have på hele familieretsområdet, og i særdeleshed i FAL.

¹³¹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 27, note 12

¹³² Jf. Forældreansvarslovens § 4, s. 1 f.

¹³³ Jf. Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs-indgåelse og opløsning og forskellige andre love, Folketingstidende 2018-2019, tillæg F, møde 20, kl. 10:09, s. 7

Det vil sige, at siden ændringen af FAL i 2018, har formålsbestemmelsen i FAL § 1 fastlagt, at hensynet til barnets bedste altid skal prioriteres først – i samtlige dele af processerne på familieområdet. Det være sig både i behandlingen af, oplysningen af og afgørelsen af den enkelte sag. Hensynet til barnets bedste tillægges højere værdi end samtlige andre hensyn, som også medtages i vurderingerne.¹³⁴

Dette illustreres i **TFA 2013.750 Ø**, hvor afgørelsen af bopælsspørgsmålet som nævnt tidligere er begrundet i hensynet til barnets bedste. Her tillægges det værdi, hvem af forældrene der har ydet den primære omsorg for barnet hidtil. Som det nævnes i landsrettens begrundelse for afgørelsen, spiller det blandt andet en rolle, hvem af forældrene der har spenderet mest tid med barnet, altså hvem der har ydet den daglige omsorg for barnet hidtil, da det må anses for forventeligt, at denne vil have det bedste kendskab til barnets behov og person. Samtidig rangeres hensynet til barnets bedste over det faktum, at kun én af de to forældre, der har en tvist om bopælsretten, er barnets biologiske forælder.¹³⁵

Som nævnt skal hensynet til barnets bedste prioriteres først i alle dele af processen i familieretlige sager. Det vil sige, at under sagsbehandlingen og oplysningen af sagen skal barnets bedste være i højsædet, lige så vel som dette gør sig gældende i afgørelsesprocessen heraf.¹³⁶ Som nævnt skal hensynet til det enkelte barn have førsteprioritet, og hensynet til barnet er dermed vigtigere end hensynet til dets forældre. Dette illustreres i **TFA 1998.198 V**, hvor undersøgelserne og vurderingen af F erklærer, at denne er egnet til at opretholde forældremyndigheden over B. Alligevel afgøres spørgsmålet om forældremyndighed ikke til F's fordel. Som baggrund for afgørelse er hensynet til barnets hensyn. Det nævnes, at såfremt F, som er idømt 12 års fængsel og derefter bliver udvist af Danmark for bestandigt, får forældremyndigheden over B, vil det medføre, at B, efter F har afsonet sin straf, må rejse med denne ud af landet. Dette vil ikke tjene til B's bedste, da denne har en tilknytning til Danmark, både i form af sprog og kultur, men også set i forhold til relationer. Hele B's afdøde mors familie er bosat i Danmark. Hermed påvises det, at hensynet til barnet vejer tungere end hensynet til forælderen, som i dette tilfælde må rejse fra Danmark og sin datter modsat sit ønske.¹³⁷

¹³⁴ Jf. Forældreansvarsloven, s. 23 f., note 2.

¹³⁵ Jf. TFA 2013.750 Ø

¹³⁶ Jf. Forældreansvarsloven, s. 23, note 2.

¹³⁷ Jf. TFA 1998.198 V

For at kunne præcisere begrebet barnets bedste må det være relevant at stille spørgsmålet: Hvilke kriterier hører egentlig under betegnelsen barnets bedste? Med andre ord må det fastlægges, ud fra hvilke betingelser eller kriterier barnets bedste vurderes.

For at besvare dette spørgsmål rettes øjnene mod FAL, som er oprettet med udgangspunkt i FN's Børnekonvention.¹³⁸ I bemærkningerne til FAL § 15 a, som er den bestemmelse, der regulerer behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, fremgår det, at begrebet barnets bedste går hånd i hånd med *'barnets ret til trivsel'*. Ydermere gøres det klart, at de afgørelser, der træffes i FAL § 15 a-sager, skal *'(...) træffes på baggrund af belysning af barnets perspektiv'* og have til formål at *'(...) beskytte barnet mod vold eller anden behandling, der udsætter barnet for skade eller fare, herunder at være vidne til vold'*¹³⁹ Det må hermed konkluderes, at de kriterier, som hører under betegnelsen barnets bedste, er barnets trivsel, barnets beskyttelse og sikkerhed samt barnets perspektiv.

I forlængelse af dette afsnit vil disse tre kriterier, som i fællesskab udgør begrebet barnets bedste, dermed blive gennemgået. Det vil blive analyseret, hvornår disse betingelser er opfyldt.

6.2.1. Barnets trivsel

Kriteriet barnets trivsel er reguleret i FAL § 2, stk. 1. Ordlyden er, som følger: *'Forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov.'*¹⁴⁰ Som det fremgår af ordlyden af bestemmelsen, er barnets trivsel et vidt begreb. Det er ikke konkret fastsat, ud fra hvilke kriterier trivsel vurderes. Er barnets trivsel eksempelvis baseret på mængden af legetøj, der stilles til rådighed, eller hvorvidt barnet får en struktureret hverdag?

¹³⁸ Jf. Forældreansvarsloven, s. 23 f., note 2

¹³⁹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 43 f., note 60

¹⁴⁰ Jf. Forældreansvarslovens § 2, stk. 1, s. 1

Svaret herpå fremgår ikke direkte af loven. Det foreligger dog i en note til FAL, at det forældreansvar, den enkelte forældremyndighedsindehaver bliver pålagt, når denne bliver tildelt forældremyndigheden, har karakter af en omsorgspligt. Ansvarer pålægger med andre ord ikke forældremyndighedsindehaveren en forsørgelsespligt over det enkelte barn. Denne tilkendegivelse af, at ansvaret har karakter af en omsorgspligt, må fortolkes således, at barnets trivsel vurderes med fokus på barnet, og ikke på barnets rammer. Det vil sige, at der ved vurderingen af barnets trivsel må blive fokuseret på kvaliteter, såsom hvorvidt barnet har en god relation til forældremyndighedsindehaveren, og om barnet bliver set og hørt – og taget hensyn til. Omvendt må det antages, at kvaliteter, såsom netop mængden af legetøj, størrelsen på barnets værelse og lignende, ikke definerer barnets trivsel og dermed ikke vil blive inddraget i en vurdering heraf.¹⁴¹

For at vurdere om barnet trives kan der tages en del forskellige skridt. Der kan blandt andet indhentes udtalelser eller erklæringer fra fagfolk omkring barnet. Det være sig eksempelvis en læge, en lærer eller en socialrådgiver. Der kan også foretages børnesagkyndige undersøgelser eller samtaler med barnet. En børnesagkyndig undersøgelse kan eksempelvis foretages af en psykolog.¹⁴² Det er tilfældet i **Langelandssagen**, hvor barnet, B, gennemgår en børnesagkyndig undersøgelse. Det fremgår af resultatet heraf, at B har *'(...) akut brug for behandling'*¹⁴³ Resultatet af denne benyttes til at vurdere barnets trivsel – ud fra barnets perspektiv. I **Langelandssagen** har der dog ikke været behov for den store vurdering af, hvorvidt barnet trives i det nuværende hjem. Det skyldes, at psykologen, som har foretaget den børnesagkyndige undersøgelse, erklærer følgende på baggrund heraf: *'(...) at pigen snarest muligt skulle fjernes fra farmoren, da hun ikke kunne bearbejde sin sorg i hjemmet i Svendborg, hvor der, ifølge rapporten, kun var billeder af hendes far på væggene, og hvor hendes afdøde mor ikke blev omtalt.'*¹⁴⁴ Her illustreres direkte, hvordan barnets perspektiv benyttes til at vurdere, hvorvidt barnet trives.

Som nævnt er der ingen konkret definition af barnets trivsel i loven. Det må dermed antages, at det beror på en konkret vurdering af det enkelte barn i den konkrete situation. Dette vil ved hjælp af retspraksis påvises.

¹⁴¹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 24, note 5

¹⁴² Jf. Forældreansvarsloven, s. 72 f., note 154

¹⁴³ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹⁴⁴ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

I **TFA 1998.198 V** fremgår det af landsrettens afgørelse, at barnets bedste er vurderet, og at hensynet hertil har været grundlag for afgørelsen. Heri har barnets trivsel været betinget af blandt andet barnets relation til Danmark. Vil forældremyndigheden blive tildelt F, er forventningen, at barnet må udrejse af Danmark. Samtidig er der i afgørelsen lagt vægt på, at barnets mors familie alle befinder sig i Danmark, og alle er en del af barnets liv på afgørelsestidspunktet. I denne dom er barnets trivsel afhængig af, at denne fortsætter med at leve sit liv som hidtil, med de velkendte relationer og traditioner.¹⁴⁵

I **TFA 2013.750 Ø** er det derimod andre kriterier, der af landsretten medtages til en vurdering af, hvor barnet bedst vil trives. Heri nævnes det, at det er til barnets bedste at have bopæl ved M, da denne gennem hele barnets liv har været den primære omsorgsperson. Denne konklusion drages ud fra, at M tilbringer de første 6 måneder af barnets liv i Indien sammen med barnet. Efterfølgende har M et års orlov med barnet. I denne dom har det grundlæggende for barnets trivsel været, at barnet fortsat har været i tæt kontakt med den, der anses for hendes primære omsorgsperson.¹⁴⁶

I **Langelandssagen** er der modsat de to ovenfornævnte domme ikke truffet afgørelse, hvorfor barnets trivsel ikke er behandlet som sådan. Det fremgår dog af artiklen, at psykologen, som har foretaget den børnesagkyndige undersøgelse af barnet, fastlægger, at barnet ikke trives hos farmoren og bør anbringes andetsteds hurtigst muligt. Det baserer psykologen på det faktum, at barnet ikke kan bearbejde sin sorg i hjemmet hos farmoren. Det antages, at det skyldes, at farmorens hjem har billeder hængende af barnets far, mens barnets afdøde mor ikke omtales. Her fastlægger psykologen, at baggrunden for, at barnet ikke trives, er, at der rent følelsesmæssigt ikke er plads til, at det kan sørge over tabet af sin mor.

Som det fremgår af gennemgangen af de forskellige domme, foreligger der forskellige kriterier for barnets trivsel alt efter, hvilket barn og hvilken sag der er tale om. Konklusionen på definitionen eller præciseringen af barnets trivsel må derfor være, at der ikke kan fastsættes en konkretisering heraf. Det skyldes, at et barns trivsel er forskelligt fra barn til barn. Der findes ikke to børn med ens behov; det afhænger i høj grad af, hvad barnet blandt andet har oplevet tidligere, barnets psyke med videre.

¹⁴⁵ Jf. TFA 1998.198 V

¹⁴⁶ Jf. TFA 2013.750 Ø

Principielt kan der foreligge en situation, hvor to søskende, som er opvokset sammen og har gennemgået de samme oplevelser, har vidt forskellige behov. Dette kan medføre, at disse to søskende kan placeres samme sted, men opleve at kun den ene vil trives her. Barnets trivsel må dermed vurderes ud fra det enkelte barn i den konkrete situation.

6.2.2. Barnets beskyttelse og sikkerhed

Kriteriet barnets beskyttelse og sikkerhed er reguleret i FAL § 2, stk. 2. Ordlyden er, som følger: *'Barnet har ret til omsorg og tryghed. Det skal behandles med respekt for sin person og må ikke udsættes for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling.'*¹⁴⁷ Fysisk afstraffelse af barnet er omfattet af bestemmelsen og er ydermere strafbart.¹⁴⁸ Denne bestemmelse i FAL om barnets beskyttelse og sikkerhed er udarbejdet med udgangspunkt i artikel 37 i FN's Børnekonvention.¹⁴⁹

Endvidere specificeres det, at beskyttelsen af barnet og fokuset på dettes sikkerhed ikke alene reguleres i forhold til vold udøvet mod barnet selv, men også vold udøvet ved barnets tilstedeværelse. Barnet vil med andre ord ikke defineres som værende beskyttet eller i sikkerhed, såfremt det er placeret i et hjem, hvor det er vidne til vold.¹⁵⁰

I FAL § 4 a fastlægges det, at forældremyndighed som udgangspunkt ikke kan pålægges en person, som er dømt efter straffelovens § 237 for manddrab samt dømt for vold med døden til følge efter straffelovens § 246, jf. § 245. Det vil ofte være en af de to straffebestemmelser, som en forælder, der har forvoldt den anden forælders død, vil være dømt efter, hvorfor denne bestemmelse må antages at finde anvendelse i disse situationer. Det fremgår dog ydermere af bestemmelsen, at det undtagelsesvis kan ske, at forældremyndigheden tildeles en person, som er idømt straf efter de ovenstående straffebestemmelser, såfremt det må antages at være til barnets bedste. Der må med andre ord foretages en konkret vurdering i situationer, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, og den efterlevende forælder ansøger om forældremyndigheden.¹⁵¹

¹⁴⁷ Jf. Forældreansvarslovens § 2, stk. 2, s. 1

¹⁴⁸ Jf. Forældreansvarsloven, s. 24, note 6

¹⁴⁹ Jf. FN's Børnekonvention, artikel 37, s. 5

¹⁵⁰ Jf. Forældreansvarslovens § 4, s. 2

¹⁵¹ Jf. Forældreansvarslovens § 4 a, s. 2

I **Langelandssagen** mister den anholdte far forældremyndigheden over B tre måneder efter drabene. Det fremgår dog ikke af artiklen, hvad grundlaget hertil er. Muligheden for, at den anholdte fars handlinger har medvirket hertil, foreligger.¹⁵²

Det kan i praksis være svært at bevise og dermed konkludere, at der i hjemmet foregår vold eller lignende forhold i barnets tilstedeværelse, som medfører, at barnet ikke anses for at være i sikkerhed eller beskyttet. Hvornår en tilkendegivelse om, at der forefindes handlinger i hjemmet, som medfører, at dette ikke er sikkert, enten undersøges nærmere eller tages til følge, er svært at konkludere.

I **Langelandssagen** kommer der under straffesagen nogle oplysninger frem vedrørende forholdene i det hjem, som B er placeret i. Det drejer sig blandt andet om udtalelser fra den anholdte far omhandlende, at han gennem sin barndom er blevet udsat for overgreb i netop det hjem. Det erklæres endvidere ikke, hvilke overgreb der har været tale om, eller hvilken person der har begået dem. Ydermere forklarer den anholdte far også, at den ammunition, som han benytter under dobbeltdrabet, har han fået i hænde af sin stedfar, som også på nuværende tidspunkt er bosiddende i hjemmet, hvor B er placeret. Disse oplysninger bliver udover i straffesagen også fremlagt for Statsforvaltningen, som dog ikke vælger at handle herpå.¹⁵³ Med andre ord må Statsforvaltningen vurdere, at disse oplysninger ikke medfører, at der skal indledes undersøgelser eller lignende for at kunne bestemme, hvorvidt B er beskyttet og sikker i det hjem, hvori hun er placeret.

Som en konklusion på omfanget af barnets beskyttelse og sikkerhed kan det nævnes, at det rent bevismæssigt kan være en svær størrelse, når der er tale om vold eller lignende foregående i barnets tilstedeværelse. Ydermere er det på samme måde som ved barnets trivsel en konkret vurdering i en konkret sag, der afgør, hvornår og hvorvidt barnets beskyttelse og sikkerhed er i fare i det pågældende hjem.

¹⁵² Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹⁵³ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

6.2.3. Barnets perspektiv

Kriteriet barnets perspektiv er reguleret i FAL § 5. Ordlyden er, som følger: *'I alle forhold vedrørende barnet skal der tages hensyn til barnets egne synspunkter alt efter alder og modenhed.'*¹⁵⁴ Efter ordlyden af bestemmelsen kan det konkluderes, at der ikke foreligger en aldersbegrænsning af, hvornår et barns perspektiv skal inddrages. Det fremgår, at det er alle børns synspunkter, blot med den tvist, at synspunkter tillægges værdi alt efter det enkelte barns alder og modenhed.

Bestemmelsen tager udgangspunkt i artikel 12 i FN's Børnekonvention, som foruden at tilkendegive denne ret til det enkelte barn også er en af de fire grundlæggende principper, som konventionen bygger på. Artikel 12 fastlægger to forhold i relation til barnets perspektiv: barnets ret til at udtrykke sig og retten til, at barnets perspektiv tillægges værdi.¹⁵⁵ At barnet tilkendegiver sine synspunkter i sager vedrørende denne, er en grundlæggende ret.¹⁵⁶ Derfor falder det meget naturligt, at barnets perspektiv er et af de kriterier, der inddrages i vurderingen af barnets bedste. Hvem er i virkeligheden bedre at inddrage end barnet, som sagen og afgørelsen omhandler? Ved inddragelsen af barnets perspektiv tillægges barnet på sin vis en vis egenrådighed.

For at få kendskab til barnets perspektiv kan der foretages en del forskellige handlinger. Der kan igangsættes børnesagkyndige undersøgelser af barnet. Disse vil almindeligvis være foretaget af en psykolog, der gennem samtaler med barnet foretager vurderinger heraf. Ydermere kan der indhentes udtalelser fra fagpersonale i barnets liv. Der kan blandt andet være tale om udtalelser fra barnets læge, lærer eller socialrådgiver. Også udtalelser fra barnets nærmeste kan inddrages og benyttes til at vurdere og fastlægge barnets perspektiv. Dette gælder også for indhentelse af udtalelser fra barnets forældre.¹⁵⁷

Dette ses blandt andet i **Langelandssagen**, hvor der er igangsat flere tiltag for at opnå kendskab til barnets perspektiv. Der bliver blandt andet foretaget en børnesagkyndig undersøgelse af en psykolog. Ud fra denne børnesagkyndige undersøgelse bliver barnets perspektiv tilkendegivet. Psykologen konkluderer ud fra samtaler med B, at denne ikke trives. Dette ses, idet psykologen efter samtalen med

¹⁵⁴ Jf. Forældreansvarslovens § 5, s. 2

¹⁵⁵ Jf. FN's Børnekonvention, s. 14, note 10

¹⁵⁶ Jf. Forældreansvarsloven, s. 74, note 157

¹⁵⁷ Jf. Forældreansvarsloven, side 72 f., note 154

B konkluderer, at der er et presserende behov for, at hun får psykologisk behandling hurtigst muligt.¹⁵⁸

Som det fremgår ovenfor, er der en del forskellige metoder, som kan benyttes til at opnå kendskab til det enkelte barns perspektiv. Hvilken en eller flere af disse metoder der skal benyttes i den pågældende situation, beror på en konkret vurdering. Alle børn er forskellige, hvorfor der ikke kan opstilles en konklusion på, hvilke børn der skal håndteres på hvilken måde. Der kan foreligge en række forhold, som spiller en rolle i forbindelse med valget af metode. Det kan blandt andet være barnets alder, hvad barnet tidligere har været udsat for eller barnets modenhed.

Det fremgår af forarbejder til loven, at ved foretagelse af en børnesagkyndig undersøgelse vil det ofte for børn under 7 år ikke fungere at samtale med barnet. Barnet vil som oftest ikke inden 7-årsalderen have nået til et sted, hvor en almindelig samtale mellem barnet og fagpersonen vil ende ud i resultater, som belyser barnets perspektiv. Dog skal det nævnes, at dette er en kommentar fra forarbejder til loven, og ikke en konklusion. Det beror dermed stadig på en vurdering af det enkelte barn, hvorvidt en samtale kan fungere. Der er mulighed for, at der findes børn under 7 år, som har ramt et modenhedsniveau, der medfører, at en samtale med en fagperson kan være tilstrækkeligt til at opnå kendskab til netop dette barns perspektiv. Foreligger der dog den situation, at barnet ikke vil kunne kapere en helt almindelig samtale med en fagperson, er der andre metoder, som kan benyttes til at opnå kendskab til barnets perspektiv. Det kan blandt andet være gennem indhentelse af udtalelser fra pædagoger eller andre fagpersoner, der i hverdagen har en nær relation til barnet. Samtidig kan det også være en mulighed at aktivere barnet kreativt eller fysisk, mens der samtales.¹⁵⁹

Disse børnesagkyndige undersøgelser igangsættes af Familieretshuset. Det er med andre ord Familieretshusets opgave at oplyse forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, inden den indbringes for familieretten.¹⁶⁰ Efter oprettelsen af Familieretshusets Børneenhed vil de børnesagkyndige undersøgelser varetages her. Det sker med et øget fokus på barnets bedste. Fagpersonalet i Familieretshusets Børneenhed yder en særlig indsats for at sikre sig, at barnet op til, under og efter disse børnesagkyndige undersøgelser har det godt. Disse situationer kan

¹⁵⁸ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹⁵⁹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 74., note 157

¹⁶⁰ Jf. Forældreansvarslovens § 33, stk. 1, s. 13

for nogle børn være krævende. Det kan blandt andet skyldes, at samtalerne åbner op for oplevelser, som har været traumatiserende for det enkelte barn.¹⁶¹

Lige såvel som det er en grundlæggende ret for det enkelte barn at have muligheden for at tilkendegive sine synspunkter, er det også en grundlæggende ret for barnet at have muligheden for ikke at tilkendegive sine synspunkter. Dette er reguleret i FAL § 34, stk. 2. Ordlyden heraf er, som følger: '*Forpligtelsen til at inddrage barnet direkte i sagen gælder ikke, hvis det må antages at være til skade for barnet, eller hvis det må anses for unødvendigt efter sagens omstændigheder.*'¹⁶² Hertil må det konkluderes, at såfremt barnets perspektiv skal belyses i sådanne sager, skal det foregå indirekte. Med en indirekte inddragelse af barnets perspektiv menes der eksempelvis indhentelse af udtalelser fra fagpersoner med en relation til barnet.¹⁶³

Hvorvidt en direkte inddragelse af barnets perspektiv vil medføre, at det enkelte barn vil tage skade, kan vurderes og dermed dokumenteres, såfremt det er nødvendigt, af en fagperson. Det være sig enten barnets psykolog eller læge, som gennem samtale med barnet har opnået kendskab hertil.¹⁶⁴

Afslutningsvis må det konkluderes, at inddragelse af barnets perspektiv er essentielt for vurderingen af barnets bedste. Hertil må det dog tilføjes, at inddragelsen af barnets perspektiv skal være på barnets præmisser. Hermed menes, at vil en direkte inddragelse af barnets perspektiv være til skade for barnet, skal det foregå indirekte.

7. Stemmer handlingerne i Langelandssagen overens med hensynet til barnets bedste?

Først og fremmest bør det igen nævnes, at **Langelandssagen** udelukkende er inddraget som en case i dette speciale, idet der endnu ikke er truffet afgørelse om forældremyndighedsspørgsmålet af familieretten. Det vil dog være muligt at diskutere, hvorvidt de handlinger, der hidtil er foretaget i sagen, stemmer overens med det hensyn til barnets bedste, som er analyseret ovenfor.

¹⁶¹ Jf. Forældreansvarsloven, s. 72 f., note 154

¹⁶² Jf. Forældreansvarslovens § 34, stk. 2, s. 13

¹⁶³ Jf. Forældreansvarsloven, s. 74, note 158 modsætningsvis.

¹⁶⁴ Jf. Forældreansvarsloven, s. 74, note 158

Som analysen ovenfor fastlægger, foretages en vurdering af barnets bedste ud fra de tre kriterier: barnets trivsel, barnets beskyttelse og sikkerhed samt barnets perspektiv. Da sagen som bekendt ikke er afgjort endnu, kendes samtlige detaljer vedrørende sagen ikke. Denne diskussion vil dermed tage udgangspunkt i de kendsgerninger, der kan opnås kendskab til gennem nyhedsartikler. Dermed vil retskildeværdien af denne diskussion ikke være på sit højeste. Igen må det understreges, at **Langelandsagen** inddrages grundet det lave antal retspraksis på området – særligt i nyere tid.

For at vurdere hvad barnets bedste er, påbegyndes der en vurdering af, hvorvidt barnet trives i de omgivelser, hvori dette er bosat. I **Langelandsagen** har B siden den aften, hvor hendes far dræber henholdsvis hendes mor og stedfar, været bosat hos sin farmor og stedfarfar. Denne placering er i første omgang midlertidig og baseret på faderens ønske om, at farmoren skal have B. Efterfølgende er både den pågældende kommune og senere hen Statsforvaltningen trådt ind i sagen. Her knap fire år efter drabet har fundet sted, er B stadig bosiddende hos farmoren. Dog har farmoren ikke forældremyndigheden; det har en advokat.¹⁶⁵

Da B bliver placeret ved farmoren, er hun 6 år og dermed i skolestartsalderen. Farmoren er bosiddende i Svendborg, mens B har boet hele sit liv på Langeland. Med andre ord bliver B ved placeringen hos farmoren fjernet fra det nærmiljø, hun kender og er vant til. Hun starter i skole et andet sted end oprindeligt planlagt, uden den relation til sine klassekammerater, som hun må antages at have haft, hvis hun var blevet boende på Langeland. Umiddelbart vil det antages, at med barnets trivsel for øje må en placering i eller omkring B's nærmiljø i højere grad give grundlag for trivsel hos B. Dette ses blandt andet i **TFA 1998.198 V**, hvor en stor del af grundlaget for, at F ikke opnår forældremyndighed er, at denne med stor sandsynlighed vil rejse til udlandet med sin datter og dermed fjerne hende fra de vante rammer og den nærmeste familie.

Ved placeringen hos farmoren er B samtidig blevet distanceret fra sin mormor og morfar, som er bosiddende på Langeland. Omvendt må det nævnes, at såfremt B var blevet placeret hos mormoren og morfaren, ville distanceringen have været til farmoren. Det fremgår dog af artiklen, at B gennem hele sin opvækst har haft en særlig nær relation til sin mormor og morfar. Blandt andet har hun boet det første halvandet år af sit liv sammen sine forældre hos mormoren og morfaren. Herefter har der

¹⁶⁵ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

udelukkende været få kilometer imellem dem. B har været vant til at se sin mormor og morfar hver eneste dag, særlig grundet den korte distance. Det fremgår ydermere af en sagkyndig undersøgelse, at det vil virke traumatiserende for B, såfremt forholdet til mormoren og morfaren svækkes yderligere. Denne sagkyndige undersøgelse bliver dog kasseret, og B's samvær med mormoren og morfaren bliver halveret. Igen må det konkluderes, at barnets bedste ikke er i fokus. Derimod handles der direkte i modstrid med undersøgelsens anbefalinger.¹⁶⁶

I relation til vurderingen af barnets trivsel må barnets perspektiv inddrages. Barnets perspektiv bliver i sagen belyst gennem udtalelser fra fagpersoner i B's liv – det være sig lærer og læge. Ydermere er der foretaget en børnesagkyndig undersøgelse af B. Resultatet heraf fremgår i artiklen: *'Psykologen vurderede desuden, at pigen havde akut brug for behandling.'*¹⁶⁷ Ud fra sådan en udmelding må det konkluderes, at B ikke er i trivsel, men det kan dog ikke ud fra denne udtalelse konkluderes, hvorvidt det skyldes placeringen hos farmoren eller de oplevelser, som B har været vidne til. Det fremgår dog af en yderligere udtalelse fra den børnesagkyndige undersøgelse, at det ikke anbefales, at B forbliver boende hos farmoren. Det skyldes, at B ikke i farmorens hjem kan bearbejde sorgen over sin afdøde mor, stedfar og ufødte søskende. På trods af denne anbefaling er B stadig den dag i dag bosat hos farmoren og vil formentlig være det, indtil sagen om forældremyndigheden er afgjort af familieretten.

Ydermere må det nævnes, at den anholdte far, mens B har været bosiddende hos farmoren, har tilkendegivet, at han gennem sin barndom blev udsat for overgreb i hjemmet – det selvsamme hjem, som B nu er placeret i på fjerde år. Samtidig er det også under straffesagen kommet frem, at farmorens mand har forsynet den anholdte far med den ammunition, som bliver brugt til drabene. Disse informationer kan rejse en frygt om, at B muligvis ikke vil være beskyttet i hjemmet hos farmoren. Der er dog udelukkende tale om udtalelser afgivet af den anholdte far; der er intet yderligere, som tilkendegiver, at hjemmet er usikkert for B.

Alt i alt er der en del, som tyder på, at der under beslutningstagning i denne sag ikke har været fokus på barnets bedste. Det følger hele vejen igennem processen, at Statsforvaltningen ikke har tillagt barnets bedste tilstrækkelig betydning. Det ses lige fra beslutningen om at fjerne B fra sit nærområde

¹⁶⁶ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹⁶⁷ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

umiddelbart efter en traumatisk oplevelse og tabet af moderen til beslutningerne om at kassere sagkyndiges udtalelser om barnets perspektiv og anbefalinger for at opnå det bedste for barnet.

Dog bør det nævnes, at Statsforvaltningen ikke har tildelt farmoren forældremyndigheden, heller ikke midlertidigt. Det har været et bevidst valg fra Statsforvaltningens side at tildele forældremyndigheden til en advokat. Det kan anses som værende et tegn på, at kommunen og Statsforvaltningen har været påpasselige med at tildele forældremyndigheden uden grundigere undersøgelse. Spørgsmålet om bopælen hos farmoren burde dog have været overvejet grundigere, da farmoren jo har fungeret som forældremyndighedsindehaveren indtil nu.¹⁶⁸

Konklusionen herpå må dermed være, at henholdsvis kommunens og Statsforvaltningens handlinger i **Langelandssagen** hidtil ikke har været i overensstemmelse med hensynet til barnets bedste.

8. Er den nuværende retsstilling i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, tidssvarende?

Når der tales om den nuværende retsstilling i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er det hovedsageligt, med henblik på hvad ændringerne i henholdsvis 2016 og 2018 har medført.

Ved ændringen af FAL i 2016 bliver fortrinsstillingen for efterlevende forælder fjernet.¹⁶⁹ Det faktum sammenholdes med indsættelsen af formålsbestemmelsen i 2018-ændringen, som øger fokuset på barnets bedste i ikke bare samtlige bestemmelser i FAL, men på hele familieområdet.¹⁷⁰ Disse ændringer i samhörighed tegner et billede af, at når det kommer til barnets bedste, er biologisk familie ikke nødvendigvis bedre end andre nære relationer i det enkelte barns liv. Dette princip er enormt tidssvarende, når der eksempelvis ses på, hvordan familiebegrebet har ændret sig. Familier findes nu

¹⁶⁸ Jf. <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

¹⁶⁹ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service, LFF 2015-12-09 nr. 76, s. 2

¹⁷⁰ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 14.

i langt flere former og konstellationer end tidligere. Det vil også sige, at de nærmeste relationer til det enkelte barn ikke længere per automatik er dets biologiske forældre. Det forekommer lige så ofte i dag, at en familie består af stedfar, mor og stedsøskende, og i sådanne situationer kan det tænkes, at barnets relation til stedfaren er på højde med relationen til den biologiske far. Det samme vil gøre sig gældende i situationer, hvor den biologiske far ikke haft en relation til barnet, og den biologiske mor derfor har fået hjælp af bedsteforældrene. Her vil disse have en nærmere relation til barnet end den biologiske far. Disse situationer tages der hensyn til i FAL § 15 a, efter at fortrinsstillingen er fjernet og barnets bedste er sat i fokus.

Samtidig har FAL i forbindelse med barnets perspektiv fastlagt, at der ikke foreligger en aldersbegrænsning på, hvornår perspektivet skal inddrages i barnets bedste.¹⁷¹ Det vil sige, at der i FAL tillægges alle børns perspektiv værdi – hvor stor værdi der tillægges dette afhænger dog af henholdsvis barnets alder og modenhed. Dette medfører, at der skal foretages en konkret vurdering af det enkelte barn. At denne værdi fastsættes ud fra en vurdering af det konkrete barn, fremfor at der i loven er fastsat en aldersgrænse for, hvornår børns perspektiv kan inddrages og tillægges værdi, medfører, at loven tilpasses det enkelte barn, og ikke omvendt, at det enkelte barn tilpasses loven. At loven tager hensyn til, at ikke alle passer ned i samme kasse, men i stedet skal vurderes konkret, gør den meget tidssvarende.

I forlængelse heraf er det relevant at nævne det brede og meget udefinerbare omfang af begrebet barnets bedste, som blandt andet i dette speciale er forsøgt præciseret. Grundlaget for begrebet barnets bedste er jo netop, at det er forskelligt fra barn til barn – afhængig af det enkelte barns baggrund, oplevelser og psyke. Igen tager loven udgangspunkt i, at hvert enkelt barns situation skal vurderes konkret for på den måde at bestemme, hvad der er bedst for præcis dette barn. Det her princip medvirker som sagt til, at loven er tidssvarende.¹⁷²

Afslutningsvis må det tilføjes, at den svage uddybning og manglende definition i loven gør det svært at fastlægge direkte rammer for, hvad barnets bedste er. Samtidig medfører det også, at begrebet barnets bedste kan tilpasses samtiden. Grundet den manglende definition vil barnets bedste gennem årene blive vurderet ud fra de normer, der foreligger i det samfund, man er i på tidspunktet for den

¹⁷¹ Jf. Forældreansvarslovens § 5, s. 2

¹⁷² Jf. Forældreansvarslovens § 1, s. 1

pågældende afgørelse. Det medfører med andre ord, at i bestemmelser, hvor barnets bedste er i højsædet, vurderes retsstillingen ud fra samfundet på det pågældende tidspunkt.¹⁷³

Dermed må det konkluderes, at retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er overvejende tidssvarende.

9. Hvordan har det påvirket retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, at formålsbestemmelsen i forældreansvarsloven er ændret?

Formålsbestemmelsen i FAL bliver ændret i 2018 – samtidig med en omlægning af hele det familieretlige område. Med ændringen af formålsbestemmelsen bliver fokus øget på barnets bedste i alle henseender af familieretlige sager.¹⁷⁴ Spørgsmålet er herefter, hvorvidt vedtagelsen af denne nye formålsbestemmelse har ændret retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død – og i så fald i hvilken udstrækning.

Som nævnt tidligere er der ikke afsagt dom i en forældremyndighedssag, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, efter formålsbestemmelsen i FAL er blevet vedtaget. Det vil dermed ikke være muligt at konkludere, hvorvidt vedtagelsen af formålsbestemmelsen har en indflydelse i vurderingen af forældremyndighedssager efter FAL § 15 a.

Vedtagelsen af formålsbestemmelsen sker i samme ombæring som den omfattende omlægning af det familieretlige område – en omlægning, som også øger fokus på barnets bedste i samtlige dele af behandlingen af familieretlige tvister. Der foreligger et øget fokus på barnet i sagsbehandlingen og oplysningen af sagen – samt selvfølgelig i afgørelsesprocessen af disse tvister. At fokuspunktet i

¹⁷³ Jf. Forældreansvarslovens § 1, s. 1

¹⁷⁴ Jf. Forældreansvarslovens § 1, s. 1

denne store omlægning er barnets bedste, taler for, at der vil foreligge en ændring, ikke bare i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, men i samtlige familieretlige tvister.¹⁷⁵

Denne antagelse understøttes af Rasmus Vestergaard Madsens (EL) udtalelse i førstebehandlingen af 2018-ændringen af FAL. Denne udtalelse lyder, som følger: *'For Enhedslisten har det derfor været et afgørende pejlemærke i indretningen af det nye system at gøre barnets bedste til det styrende princip. Det indebærer ikke bare, at hensynet til barnet og dets trivsel skal stå soleklart i lovens formålsparagraffer. Det indebærer også, at hensynet til barnet gennemsyrrer tilrettelæggelsen af hele systemet og i den måde, barnet bliver fulgt på igennem systemet. Det er vi lykkedes med, og det er vi rigtig glade for. Formålet i forældreansvarsloven vil samtidig blive ændret, så der ikke længere er tvivl om, at barnets ret til trivsel altid kommer til at stå før forældres ret til barnet. Derudover står hensynet til barnet nu helt centralt i loven om det nye familieretlige hus.'*¹⁷⁶ Denne udtalelse understreger i den grad med hvilke tanker, ønsker og forhåbninger omlægningen af det familieretlige område er lavet, og hvad det vil medføre for samtlige familieretlige tvister.

Da der ikke foreligger konkret retspraksis, som kan fastlægge, hvorvidt formålsbestemmelsen i FAL vil ændre behandlingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, må det ud fra tankerne bag omlægningen og vedtagelsen af formålsbestemmelsen – samt den store udstrækning heraf – antages, at ændringer i behandlingen vil forekomme. Disse ændringer må antages at medføre et – om muligt – øget fokus på barnets bedste.

10. Konklusion

Indledningsvist må det konkluderes, at ved forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, finder FAL § 15 a anvendelse. Der foreligger dog en betingelse herfor: Den efterlevende forælder skal være dømt efter straffelovens bestemmelser for enten manddrab, vold

¹⁷⁵ Jf. Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love, LFF 2018-11-07 nr. 91, s. 13 f.

¹⁷⁶ Jf. 1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabs-indgåelse og opløsning og forskellige andre love, Folketingstidende 2018-2019, tillæg F, møde 20, kl. 10:09, s. 7

med døden til følge eller hensættelse i hjælpeløs tilstand – samt medvirken hertil – for drabet på den anden forælder.

Finder FAL § 15 a anvendelse vil vurdering af forældremyndigheden betinges af, hvordan forældremyndigheden er fordelt mellem forældrene, idet døden indtræffer. Her foreligger der tre mulige fordelinger: fælles forældremyndighed, efterlevende forælder har forældremyndigheden eller afdøde forælder har forældremyndigheden.

Situationer, hvor den efterlevende forælder har forældremyndigheden ved dødstidspunktet og situationer, hvor der har forelagt fællesforældremyndighed ved dødstidspunktet, behandles identisk. Selvom det pågældende i disse situationer principielt stadig har én forældremyndighedsindehaver efter dødstidspunktet, vil disse situationer blive behandlet, som om dette ikke er tilfældet. Den efterlevende forælder skal på lige fod med andre forældremyndighedsansøgere indgive en ansøgning om forældremyndigheden over barnet.

I situationer, hvor den afdøde forælder har forældremyndigheden ved dødstidspunktet, vil barnet herefter stå uden en forældremyndighedsindehaver. Alle interesserede ansøgere – inklusiv den efterlevende forælder – må i disse situationer indgive ansøgninger om forældremyndigheden.

Behandlingen af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, startes efter reformen af familieretsområdet i 2018 allerede, idet politiet møder en sådan drabs-sag. Her tager politiet direkte kontakt til Familieretshuset, som oplyser og visiterer sagen. Forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, vil altid visiteres som en § 6-sag. Denne indbringes derfor til familieretten, som træffer afgørelse om forældremyndigheden. Generelt er der efter omlægningen inkorporeret større domstolsinddragelse.

Ved familierettens behandling af forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, skal der tages særlige hensyn i forhold til henholdsvis forældremyndighedsindehaverens kompetence og barnets bedste.

At være forældremyndighedsindehaver kræver ikke, at der er et biologisk bånd til barnet. En forældremyndighedsindehaver har pligt til at drage den daglige omsorg for barnet – samt at træffe afgørelse

på barnets vegne. For at vurdere ansøgeren af forældremyndighedens evne til at varetage rollen som forældremyndighedsindehaver kan der foretages sagkyndige undersøgelser. Det må konkluderes, at den enkelte forældremyndighedsansøger kan erklæres egnet som forældremyndighedsindehaver – men ikke tildeles denne. Dette kan skyldes, at der i afgørelser om forældremyndighed, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, altid skal tages hensyn til barnets bedste. Med andre ord kan en ansøger være egnet som forældremyndighedsindehaver – men ikke få forældremyndigheden tildelt, da det af andre årsager vurderes, at dette ikke vil være barnets bedste.

I reformen af det familieretlige område i 2018 får begrebet barnets bedste en endnu mere central plads i familieretten. Det sker, idet der vedtages en ny formålsbestemmelse i FAL. Denne erklærer, at barnets bedste altid har førsteprioritet. Begrebet barnets bedste er ikke defineret direkte i loven, men fastsættes efter en vurdering af følgende tre kriterier i hver enkelt sag: barnets trivsel, barnets beskyttelse og sikkerhed samt barnets perspektiv.

Hvornår et barn trives, er ikke reguleret direkte i loven. Som nævnt pålægges der forældremyndighedsindehaveren en omsorgspligt, hvorfor det må konkluderes, at der med barnets trivsel menes forhold med fokus på barnet og ikke barnets rammer. Det er dog ikke muligt at fastlægge et regelsæt for, hvilke kriterier der er afgørende for et barns trivsel. Det er individuelt og må derfor vurderes ud fra det enkelte barn i den konkrete situation.

At et barn er beskyttet og i sikkerhed, skal ikke alene ses i forhold til skade påført barnet – men også skade påført andre ved barnets tilstedeværelse. Af hensyn til barnets sikkerhed er det som udgangspunkt bestemt, at der ikke kan tildeles forældremyndighed til en ansøger, der er dømt efter straffeloven for manddrab eller vold med døden til følge. Denne regel er særlig relevant i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død. Undtagelsesvis kan dette dog forekomme, såfremt det vurderes at være til barnets bedste, at efterlevende forælder tildeles forældremyndigheden.

Der findes ingen aldersbegrænsning, når det kommer til barnets perspektiv. Alle børn har ret til at blive hørt. Der foretages dog en vurdering af det enkelte barns alder og modenhed, når barnets perspektiv skal tillægges værdi. Barnets perspektiv fremkommer gennem børnesagkyndige undersøgelser. Det være sig alt fra samtaler med en børnepsykolog til indhentelse af udtalelser fra fagpersoner.

På samme måde har alle børn ret til at undlade at udtale sig. Dette kan ske i sager, hvor det enten er unødvendigt for det enkelte barn at udtale sig – eller hvor det vil være til skade for barnet. I sådanne situationer vil inddragelse ske indirekte – det vil sige med eksempelvis udtalelser indhentet fra andre end barnet selv. Afslutningsvis må det konkluderes, at inddragelse af barnets perspektiv er essentielt for vurderingen af barnets bedste. Hertil må det dog tilføjes, at inddragelsen af barnets perspektiv skal være på barnets præmisser.

Da der endnu ikke har været nogle afgørelser i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at fastlægge, hvorvidt ændringer i FAL har været medvirkende til en anderledes behandling af disse sager.

Det må dog konkluderes, at ordlyden af FAL § 15 a fortolket i overensstemmelse med FAL § 1 forudsætter en behandling, hvoraf barnets bedste vil være i højsædet. Det skyldes hovedsageligt den manglende definition af barnets bedste i loven. Hermed gøres det svært at fastlægge direkte rammer for, hvad barnets bedste egentlig er. Det medfører, at barnets bedste vurderes ud fra samfundets værdier på det pågældende tidspunkt.

Dermed må det konkluderes, at retsstillingen i forældremyndighedssager, hvor den ene forælder har forvoldt den anden forælders død, er overvejende tidssvarende.

11. Abstract

The subject of this master's thesis is "How are custody cases processed when one of the parents has caused the other's death?".

The reason behind the interest towards this branch of jurisprudence is the fact that a disagreement amongst the parents regarding custody of their child has major consequences for the child. The interest regards whether or not the child is taken into consideration in the verdict of the case, even though it is not a legal part in the case.

Section one outlines the overall problem, which the master's thesis pursues to enlighten. Furthermore, an introduction of the methods used to do so will be present. In the pursue to describe applicable law in custody cases, where one of the parents has caused the other's death, both the European Convention on Human Rights and the UN Convention on the Rights of the Child have been used. National legislation and case law have been included in addition to the use of international law.

Section two reviews the laws of relevance according to the purpose of this master's thesis, which is to enlighten how custody cases, where one of the parents has caused the other's death, is processed. Some of the laws mentioned are the European Convention of Human Rights and the National Criminal Law.

In section three an introduction and a summary of relevant case law will be present.

Section four contains a presentation and an analysis of the legal provision, which concerns custody cases, where one of the parents has caused the other's death. Furthermore, it is determined which requirements must be present for the legal provision to be applied.

Section five explains the procedure of a custody case, in which one parent has caused the death of the other, before and after the reformation of the branch of jurisprudence.

Section six determines the elements, of which the court of law must take into consideration when making their verdict in custody cases. The element which primarily must be taken into consideration is the child's best interest.

Section seven, eight and nine contain discussions regarding both whether the procedure of custody cases, in which one parent has caused the death of the other, is in keeping with the times, as well as whether if – and to what extent - the reformation of the branch of the jurisprudence has had an influence on the procedure of these custody cases.

Section ten contains a conclusion of the subject of this master's thesis. The aim of the conclusion is to enlighten the procedure of custody cases, in which one parent has caused the other's death.

12. Litteraturliste

12.1. Love og lovforslag

- **Forslag til Forældreansvarsloven**, LFF 2007-01-31 nr. 133
- **Forslag til lov om Familieretshuset**, LFF 2018-11-07 nr. 90
- **Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service**, LFF 2015-12-09 nr. 76
- **Forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love**, LFF 2018-11-07 nr. 91
- **Forældreansvarsloven**, Lovbekendtgørelse 2019-08-07 nr. 776
- **Lov om Familieretshuset**, Lovbekendtgørelse 2019-08-07 nr. 766
- **Lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service**, LFV 2016-02-11 nr. 76
- **Straffeloven**, Lovbekendtgørelse 2019-09-17 nr. 976

12.2. Konventioner

- **Den Europæiske Menneskerettighedskonvention**, lov nr. 285 fra 29. april 1992
- **FN's Børnekonvention**, bekendtgørelse 1992-01-06 nr. 6 af FN-konventionen af 20. november 1989 om barnets rettigheder

12.3. Bøger

- **Elo Rytter**, Jens, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – og dansk ret, Thomson A/S, 2. udgave, 2006
- **Krone Christensen**, Stine, Forældreansvarsloven med kommentarer, Karnov Group, 1. udgave, 2014
- **Munk-Hansen**, Carsten, Retsvidenskabsteori, Jurist- og Økonomforbundets forlag, 2. udgave, 2018

12.4. Artikler

- **'Far får forældremyndighed efter drab på mor'**, <https://www.berlingske.dk/samfund/far-faar-foraeldremyndighed-efter-drab-paa-mor>

- **'Dobbeltdrab på Langeland: Retssagen begynder i juni'**, <https://www.tv2fyn.dk/dobbeltdrab-pa-langeland/dobbeltdrab-pa-langeland-retssagen-begynder-i-juni>
- **'26-årig fængslet på livstid for dobbeltdrab'**, <https://www.tv2fyn.dk/dobbeltdrab-pa-langeland/26-arig-faengslet-pa-livstid-dobbeltdrab>
- **'Moren er død og faren i fængsel på livstid – bedsteforældre kæmper på tredje år for deres barnebarn'**, <https://nyheder.tv2.dk/samfund/2019-06-12-deres-datter-blev-draebt-af-jaloux-ekskaereste-og-saa-begyndte-kampen-om>

12.5. Hjemmesider

- **Karnov Group Danmark A/S**
<https://pro.karnovgroup.dk>
- **Justitsministeriet**
<https://www.justitsministeriet.dk/arbejdsomraader/international/menneskerettigheder/den-europaeiske-menneskerettighedskonvention>
- **Børnerådet – Børnekomitéen**
<https://www.boerneraadet.dk/boernekonventionen/boerneraadets-rapporter-til-boernekomiteen>
- **Børnerådet – Børnekomitéens generelle bemærkninger**
<https://www.boerneraadet.dk/boernekonventionen/generelle-bemaerkninger-til-boernekonventionen>

12.6. Andet

- **1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven og lov om social service**, Folketingstidende 2015-2016, tillæg F, møde 38, kl. 13:23
- **1. behandling af forslag til lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om ægteskabsindgåelse og opløsning og forskellige andre love**, Folketingstidende 2018-2019, tillæg F, møde 20, kl. 10:09

13. Domsregister

13.1. Tidsskrift for Familie- og Arveret

- TFA 1998.198 V
- TFA 2013.750 Ø

14. Anslag

